(ร่าง)
แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โดยความร่วมมือกับ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ธันวาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

		หน้า
๑.	**บทนำ**	**๑**
๒.	**สถานการณ์และภัยคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ**	**๒**
	๒.๑ สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	๒
	๒.๒ ภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	๓
๓.	**ประเด็นปัญหาในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ**	**๔**
๔.	**ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม นโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕**	**๕**
๕.	**ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗**	**๕**
๖.	**นโยบายและทิศทางการพัฒนา**	**๖**
	๖.๑ นโยบายและทิศทางการพัฒนาในระดับโลก	๖
	๖.๒ นโยบายและทิศทางการดำเนินงานของไทย	๘
๗.	**แนวคิดและหลักการ**	**๑๑**
๘.	**แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔**	**๑๒**
	๘.๑ วิสัยทัศน์	๑๒
	๘.๒ พันธกิจ	๑๒
	๘.๓ วัตถุประสงค์	๑๒
	๘.๔ เป้าหมาย	๑๓
	๘.๕ ตัวชี้วัด	๑๓
	๘.๖ ยุทธศาสตร์การบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๓
	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ	๑๓
	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๕
	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศและบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว	๑๖
	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล	๑๗

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
๙.	**การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ**	**๑๘**
	๙.๑ กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ	๑๙
	๙.๒ การติดตามประเมินผล	๒๒
๑๐.	**เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**	**๒๒**

๑. บทนำ

ความหลากหลายทางชีวภาพสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศและบริการของระบบนิเวศที่จำเป็นต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ความมั่นคงทางด้านอาหาร สุขอนามัย สนับสนุนวิถีชีวิตของชุมชน และการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการขจัดความยากจน

ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับชนิดพันธุ์ พันธุกรรม และระบบนิเวศยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง แรงกดดันที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ การสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง อัตราการสูญพันธุ์ที่ยังคงมีแนวโน้มสูง การใช้ประโยชน์เกินขีดจำกัดและไม่ยั่งยืน ภาวะมลพิษ และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและแพร่ระบาด ยังคงเป็นภัยคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพทั้งบนบกและในน้ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงถึงผลกระทบที่รุนแรงต่อสังคมมนุษย์ ตลอดจนการสูญเสียบริการของระบบนิเวศหากไม่มีการดำเนินการเร่งด่วนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การดำเนินการเพื่อให้คุณค่าและปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพจะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ในหลายๆ ด้าน ทั้งสุขอนามัยที่ดี ความมั่นคงทางด้านอาหารที่เพิ่มขึ้น การบรรเทาความยากจน รวมถึงการชะลอการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการจัดเก็บและดูดซับคาร์บอนของระบบนิเวศ ช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันในทุกระดับทั่วโลก สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ในการประชุมสมัยที่ ๑๐ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้การรับรองแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๖๓ และเป้าหมายไอจิ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ให้ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ ความหลากหลายทางชีวภาพได้รับความสนใจในคุณค่าและความสำคัญ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดเพื่อรักษาบริการของระบบนิเวศ คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ที่ยั่งยืน และอำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ และเรียกร้องให้ภาคีอนุสัญญาฯ แปลงแผนกลยุทธ์ดังกล่าวไปสู่กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติ พร้อมทั้งให้มีการทบทวนและติดตามผลการดำเนินงานภายใต้แผนระดับชาติดังกล่าว และรายงานต่อสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพในการประชุมโอกาสต่างๆ รวมถึงการนำเสนอในรายงานแห่งชาติ

ประเทศไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพมีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ อย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดทำนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน สำหรับเป็นกรอบแนวทางดำเนินงานในระดับชาติ และสอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินงานของอนุสัญญาฯ รวม ๓ ฉบับ คือ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

๒. สถานการณ์และภัยคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทยอุดมด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ความหลากหลายทางชีวภาพได้มีส่วนสนับสนุนค้ำจุนวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่ดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้มีความหลากหลายทางด้านอาหาร ยารักษาโรคภัยไข้เจ็บหรือใช้บำรุงรักษาสุขภาพอนามัย เครื่องใช้ไม้สอยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และการเป็นฐานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนั้น ความหลากหลายทางชีวภาพยังเป็นที่ชื่นชมในประเพณีไทยที่ยังคงสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนปัจจุบัน

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งชนิดพันธุ์ พันธุกรรม และระบบนิเวศ มีจุลินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ชนิด พืชมีท่อลำเลียงและพืชไม่มีท่อลำเลียงไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ ของพืชที่จำแนกชนิดได้แล้วทั่วโลก สัตว์มีกระดูกสันหลังไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๘ ของสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วโลก สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังไม่น้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๖ ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในโลก ปลาไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของปลาที่จำแนกแล้วในโลก

ประเทศไทยเป็นแหล่งของวัฒนธรรมและประเพณีอันหลากหลาย มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบสานกันมาตามแบบวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นตามสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทัศนคติ ความเชื่อ และลักษณะการประกอบอาชีพ ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน คุณค่าและความรู้ในวัฒนธรรมและประเพณีได้นำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในหลายด้านทั้งอาหาร เครื่องสำอาง การดูแลสุขภาพ ผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงพืชสมุนไพร ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากเทคโนโลยีและความรู้สมัยใหม่ สมุนไพรไทยมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะของยา อาหารเสริม เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม และสปา มีมูลค่าตลาดไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี และอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๐-๒๐ ต่อปี เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายของทรัพยากรพืชสมุนไพร มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต

ประเทศไทยได้ส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในรูปของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เป็นประจำทุกปี โดย พ.ศ.๒๕๕๕ ประเทศไทยส่งออกผลิตภัณฑ์จากป่า (เช่น ครั่ง ชัน ไม้ไผ่ ยางไม้ธรรมชาติ กำยาน หวาย และสีเสียด เป็นต้น) ปริมาณ ๓๒,๒๑๐ เมตริกตัน เป็นมูลค่า ๒.๐๖ พันล้านบาท ผลไม้และผลิตภัณฑ์ (เช่น สับปะรด ลำไย ทุเรียน มะม่วง กล้วย เงาะ มะขาม มังคุด มะพร้าว และมะนาว เป็นต้น) ปริมาณ ๒,๖๕๐,๖๒๕ เมตริกตัน เป็นมูลค่า ๘๔.๓๗ พันล้านบาท เครื่องเทศ (เช่น พริกแห้ง พริกไทยดำหรือขาว กระวาน และเร่ว เป็นต้น) ปริมาณ ๓,๗๑๖ เมตริกตัน เป็นมูลค่า ๐.๓๘ พันล้านบาท ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ (เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก หอย ปู และสาหร่ายทะเล เป็นต้น) คิดเป็นมูลค่า ๒๕๖.๓๙ พันล้านบาท และสัตว์มีชีวิต (เช่น กระบือ โค สุกร และไก่ เป็นต้น) ปริมาณรวม ๓,๙๗๓,๕๐๖ ตัว เป็นมูลค่า ๓.๗๒ พันล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๕๕)

๒.๒ ภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยถูกคุกคามต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนานจากการใช้ประโยชน์และพึ่งพาทรัพยากรและสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติโดยขาดการคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว การสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติจากการขยายตัวของเมือง การพัฒนาสืบเนื่อง การลักลอบเก็บหาพืชป่า และการล่าสัตว์ป่าเพื่อบริโภคและการค้า การถมพื้นที่ชุ่มน้ำ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและแพร่กระจาย และภาวะมลพิษ ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยลดน้อยลงต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชากรพืชและสัตว์ป่าชนิดต่างๆ ลดลงหรือสูญพันธุ์ไป สัตว์มีกระดูกสันหลังในประเทศไทย ร้อยละ ๑๑.๙ อยู่ในสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened species) โดยมีสมัน (*Cervus schomburgki*) ปลาหวีเกศ (*Platytropius siamensis*) สูญพันธุ์ไปแล้วจากโลก (extinct) นกช้อนหอยใหญ่ (*Pseudibis gigantea*) นกพงหญ้า (*Graminicola bengalensis*) ปลาหางไหม้ (*balantiocheilos cf. melanopterus*) ปลาเสือตอ (*Datnioides pulcher*) สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย กูปรี (*Bos sauveli*) ละองหรือละมั่ง (*Cervus eldii*) แรด (*Rhinoceros sondaicus*) กระซู่ (*Dicerorhinus sumatrensis*) นกกระเรียนไทย (*Grus antigone*) นกช้อนหอยดำ (*Pseudibis davisoni*) ตะโขง (*Tomistoma schlegelii*) ไม่สามารถพบเห็นได้ในธรรมชาติอีกต่อไป (extinct in the wild) (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๗) และร้อยละ ๑๑.๖ ของพืชมีท่อลำเลียงในประเทศไทย หรือไม่น้อยกว่า ๕๑๗ ชนิด อยู่ในสถานภาพถูกคุกคามเช่นกัน โดยโสกระย้า (*Amherstia nobilis* Wall.) ได้สูญพันธุ์แล้วในสภาพธรรมชาติ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

ประเทศไทยเป็นแหล่งพันธุกรรมที่สำคัญทั้งพืชและสัตว์ สายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองดั้งเดิมในประเทศไทยคาดว่ามีไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นสายพันธุ์ จากการรวบรวมของศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี กรมการข้าว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๐ จนถึง พ.ศ.๒๕๔๔ มีพันธุ์ข้าวพื้นเมืองไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ สายพันธุ์ ซึ่งสายพันธุ์ข้าวกำลังสูญสลายไป (genetic erosion) อย่างรวดเร็ว เนื่องจากพันธุ์ข้าวเดิมที่ได้รวบรวมไว้เสื่อมพันธุ์ไป และพื้นที่ปลูกข้าวถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง ตลอดจนเกษตรกรนิยมปลูกข้าวสายพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง โดยไม่ได้เก็บรักษาพันธุ์ข้าวพื้นเมืองไว้ นอกจากนี้ พืชปลูกพันธุ์พื้นเมืองได้สูญหายเป็นจำนวนมาก เนื่องจากแหล่งเพาะปลูกถูกทำลายทั้งจากภัยธรรมชาติ และการขยายตัวของชุมชน อุตสาหกรรม และการสร้างเขื่อน ตลอดจนพันธุ์พืชป่าที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืชปลูกมากมายขาดการดูแลเอาใจใส่เนื่องจากไม่มีการใช้ประโยชน์ เช่นเดียวกันกับการปศุสัตว์ แม้ว่ามีหลากหลายสายพันธุ์ที่นำเข้ามาเลี้ยงเนื่องจากให้ผลผลิตดี แต่ประเทศไทยมีสัตว์พันธุ์พื้นเมืองซึ่งเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมานานนับศตวรรษ มีความเหมาะสมและทนต่อโรคระบาดต่างๆ มีศักยภาพสูงที่จะนำมาพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ปศุสัตว์ในอนาคต การนำเข้าพันธุ์สัตว์เลี้ยงต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการละเลยพันธุ์สัตว์พื้นเมืองซึ่งกำลังจะสูญพันธุ์ไปจากประเทศนับวันพันธุ์สัตว์พื้นเมืองมีจำนวนลดน้อยลง หรือมีการผสมพันธุ์ข้ามกับพันธุ์ต่างประเทศ ทำให้แหล่งพันธุกรรมสูญหายหรือถูกทำลาย

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเป็นอีกภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ประเทศไทยมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอยู่ไม่น้อยกว่า ๓,๕๐๐ ชนิด และมีการนำเข้าชนิดพันธุ์ใหม่อยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้ทางการเกษตร การเพาะเลี้ยง เป็นสัตว์เลี้ยง ไม้ดอกไม้ประดับ และรวบรวมไว้ในสวนสัตว์และสวนพฤกษศาสตร์ บางชนิดสามารถตั้งถิ่นฐานและแพร่กระจายในธรรมชาติกลายเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและการสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขอนามัยของมนุษย์ จากทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย มีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๘๐ ชนิด เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ หอยเชอรี่ และ

ปลากดเกราะหรือปลาซักเกอร์ เป็นต้น และมีแนวโน้มรุกรานอีกไม่น้อยกว่า ๕๐ ชนิด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๒)

๓. ประเด็นปัญหาในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

๑) การขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องความสำคัญและผลประโยชน์ที่รับจากความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงวิธีการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน แม้ว่าจะมีกลไกการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมประเทศไทย แต่ยังมีประชาชนบางส่วนรวมไปถึงนักการเมืองซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความใส่ใจเกี่ยวกับการสูญเสียความหลากหลากหลายทางชีวภาพ หรือความจำเป็นเร่งด่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินงานตามแผนหรือเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ได้ทันท่วงที โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการออกกฎหมาย

๒) การดำเนินงานด้านอนุกรมวิธานของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ยังคงมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากร และการสนับสนุนด้านงบประมาณ แม้ว่าจะมีการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลด้านต่างๆ ของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างหลากหลายแต่นักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพยังขาดแคลนอยู่เป็นจำนวนมาก นอกเหนือไปจากนั้น งบประมาณที่ใช้เพื่อการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพยังคงมีน้อยและไม่ต่อเนื่องด้วยเช่นเดียวกัน และที่ผ่านมางานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพยังไม่ตอบสนองต่อนโยบายและมาตรการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานที่ทำงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยมีอยู่กระจัดกระจาย ในกระทรวงต่างๆ หรือเป็นหน่วยงานภาคเอกชน จึงทำให้การบริหารจัดการขาดความเป็นเอกภาพ ดังนั้น การจัดสร้างกลไกเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพน่าจะเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และควรจะมีการตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ ให้มีความสามารถในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอนุกรมวิธานของสิ่งมีชีวิต เนื่องจากนักวิจัยที่ชำนาญการต้องใช้เวลาการสร้างที่ยาวนานมากกว่าสาขาอื่นๆ

๓) การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรม ทรัพยากรชีวภาพ และความรู้ตามธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลเรื่องการเข้าถึงแบ่งปันผลประโยชน์ยังมีไม่ครอบคลุมในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่างๆ ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ นอกจากนี้ ชุมชนท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตที่อิงอาศัยความหลากหลายทางชีวภาพ ยังขาดความรู้และความตระหนักถึงบทบาทในการดูแลรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และประเทศไทยมีบุคลากรจำนวนน้อยมากที่มีศักยภาพในการเจรจาต่อรองการแบ่งปันผลประโยชน์ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพในเชิงการค้ายังไม่เป็นระบบ และไม่มีกลไกการเชื่อมโยงสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๔. ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตาม นโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

๑) การกำหนดเป้าหมาย กำหนดไว้ค่อนข้างกว้างและไม่มีการกำหนดเป็นตัวเลขที่ชัดเจน รวมทั้งตัวชี้วัดไม่ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ และขาดข้อมูลพื้นฐานหรือตัวเลขอ้างอิงสำหรับใช้ในการเปรียบเทียบค่า ทำให้ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นผลของการดำเนินงานในภาพรวมได้ ควรมีการกำหนดเป้าหมายในเชิงปริมาณจะสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๒) นโยบายฯ ไม่ผลบังคับใช้ทางกฎหมาย และหลายหน่วยงานไม่ทราบข้อมูลหรือไม่ทราบว่าหน่วยงานของตนเป็นหน่วยรับผิดชอบตามแผนปฏิบัติการ ประกอบกับ ความไม่ยืดหยุ่นของแผนปฏิบัติการ เช่น การกำหนดรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงเกินไป การระบุหน่วยงานรับผิดชอบไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน ทำให้หน่วยงานไม่ได้นำนโยบายไปใช้ในเป็นกรอบในการดำเนินการ หรือกิจกรรมที่ระบุไว้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

๓) นโยบายฯ ไม่ได้บูรณาการกับแผนในระดับพื้นที่ เช่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ทำให้การนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในระดับพื้นที่มีค่อนข้างน้อย

ทั้งนี้ จากการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดและการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่าตัวชี้วัดส่วนใหญ่ (๑๖ ตัวชี้วัด) มีการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีตัวชี้วัดที่ไม่สามารถประเมินได้ ๑ ตัวชี้วัด ได้แก่ พื้นที่ทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่น่านน้ำไทยได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง และ ๔ ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ๑) แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง ๒) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง ๓) มีนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ ๔) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ

๕. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗

จาก ๒๒ หน่วยงานที่ตอบแบบสอบถามการติดตามผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานมีการดำเนินงานในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ตอบสนองต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (ร้อยละ ๓๘.๑๖) การเสริมสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (ร้อยละ ๓๐.๙๒) และการพัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ (ร้อยละ ๒๒.๓๗) ตามลำดับ ซึ่งโครงการ/กิจกรรมที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะการใช้ประโยชน์และแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ (ร้อยละ ๘.๕๕) โดยมี ๒ ประเด็นหลักที่ไม่มีการรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) การดำเนินงานที่มุ่งจัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้อย่างยั่งยืน รวมถึงการผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และ ๒) การส่งเสริมให้มีเนื้อหาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา รายละเอียดปรากฏใน**ภาคผนวก ก**

๖. นโยบายและทิศทางการพัฒนา

๖.๑ นโยบายและทิศทางการพัฒนาในระดับโลก

ในระดับโลก เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจฐานความรู้และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลลัพธ์จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (Rio+20) เห็นชอบให้**เศรษฐกิจสีเขียว**เป็นเครื่องมือการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนของความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ประชุมเน้นถึงความสำคัญของ**ความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาที่ยั่งยืน และความกินดีอยู่ดีของมนุษย์** และความสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยมีการรับรองเครื่องมือและกลไกสำคัญๆ ในกรอบขององค์การสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่น ได้แก่

๑) แผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓ และเป้าหมายไอจิ (Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Targets) กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ภายใน ค.ศ. ๒๐๕๐ ความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับความนิยมในคุณค่าได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และถูกใช้อย่างชาญลาด เพื่อธำรงรักษาบริการจากระบบนิเวศ เพื่อผดุงพื้นพิภพที่สมบูรณ์พูนผลให้ยั่งยืนและเพื่ออำนวยผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่งให้แก่ผู้คนทั้งปวง” โดยกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู เฝ้าระวัง เพิ่มพูนผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ จำนวน ๒๐ ข้อ ที่ประชาคมโลกจะต้องดำเนินการร่วมกันให้บรรลุผลสำเร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และ ๒๕๖๓ ภายใต้เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ ๕ เป้าประสงค์ ได้แก่

- เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ A : แก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพโดยหยิบยกความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม

- เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ B : ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

- เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ C : ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฝ้าระวังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

- เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ D : เพิ่มพูนผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศต่อคนทั้งปวง

- เป้าประสงค์ทางกลยุทธ์ E : เพิ่มพูนการอนุวัตอนุสัญญาฯ โดยมีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะ

๒) การประกาศให้ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓ เป็นทศวรรษแห่งความหลากหลายทางชีวภาพของสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ ๖๕/๑๖๑ ของสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) สมัยที่ ๖๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓ และเป้าหมายไอจิ ในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ รวมถึงการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๓) การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services : IPBES) ในการประชุมสมัยที่ ๖๕ ของสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีข้อมติ ๖๕/๑๖๒ ร้องขอให้โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ดำเนินการให้คณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐบาลฯ (IPBES) เริ่มปฏิบัติงาน และจัดการประชุมเพื่อกำหนดรูปแบบและข้อตกลงทางสถาบันสำหรับคณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐบาลฯ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อสนับสนุนการใช้ข้อมูลวิทยาศาสตร์ในการกำหนดนโยบายรัฐบาลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับรองข้อมติว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรคณะกรรมการเฉพาะกิจระหว่างรัฐบาลฯ (IPBES) ร่วมกับประเทศอื่นๆ อีก ๙๓ ประเทศ และมีผลเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติ ในการประชุม ณ กรุงปานามา ประเทศปานามา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕

นอกจากนี้ ยังมีพันธกรณีอื่นที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการในฐานะภาคี และต้องเตรียมการเพื่อรองรับพันธกรณีและพัฒนาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วและกำลังจะเกิดขึ้น ดังนี้

๑) พันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพที่ประเทศไทยเป็นภาคี

- การดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ตาม**อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ** (Convention on Biological Diversity : CBD) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

- การสร้างเครือข่ายในการควบคุมการค้าสัตว์ป่า พืชป่า และผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ ตาม**อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES)** ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นภาคีตั้งแต่วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๖

- การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาดตาม**อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention on Wetlands)** ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๑

- การสร้างกลไกในการกำกับดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมตาม**พิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ (Cartagena Protocol on Biosafety)** ซึ่งประเทศไทยได้เป็นภาคีตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เป็นต้นมา

๒) พันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีอยู่แล้วและที่อยู่ระหว่างการเจรจา/จัดทำ

- สนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร (International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture: ITPGR) ประเทศไทยลงนามรับรองสนธิสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี

- อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่อพยพย้ายถิ่น (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals: CMS) ประเทศไทยลงนามอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี

- พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม (Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization) ทั้งนี้ ประเทศไทยลงนามรับรองพิธีสารฯ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ และปัจจุบันกำลังดำเนินการเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารฯ

- พิธีสารเสริมนาโงยา-กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ (Nagoya-Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety) ทั้งนี้ ประเทศไทยลงนามรับรองพิธีสารเสริมฯ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ และปัจจุบันกำลังดำเนินการเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารฯ

- การดำเนินการในการกำหนดกลไกและกรอบกฎหมายระหว่างประเทศในการคุ้มครองภูมิปัญญา ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ภายใต้กรอบขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO)

ถึงแม้ว่าพันธกรณีต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะยังไม่มีข้อผูกพันกับประเทศไทย แต่การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับพัฒนาการของโลกเหล่านี้ จะทำให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของไทยมีความเข้มแข็งและมีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น และอาจมีผลกับประเทศไทย

๖.๒ นโยบายและทิศทางการดำเนินงานของไทย

๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕–๒๕๕๙) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพไว้ใน

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน** ด้วยการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิต
- **ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน สนับสนุนแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเชิงอนุรักษ์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพตามวิถีชีวิตและภูมิปัญญา ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มและเป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

๒) นโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗) กำหนดแนวนโยบายในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในส่วนให้มี**การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน** โดย

๒.๑) ในระยะเฉพาะหน้า เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า โดยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยและสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่เอกชนเพื่อลดแรงกดดันในการตัดไม้จากป่าธรรมชาติ รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์

๒.๒) ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว สร้างโอกาสในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการใช้จากทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความมั่นคงด้านอาหาร สุขอนามัย สนับสนุนวิถีชีวิตของชุมชน และการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งให้ความคุ้มครองเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางชีวภาพ

๓) นโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ที่สอดรับกับกลยุทธ์การดำเนินงานของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ประเทศไทยได้มีการจัดทำและดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๕๕ รวม ๓ ฉบับ มุ่งเน้นการให้ความรู้ความตระหนักแก่สาธารณชน สร้างเครือข่ายอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ การเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่นักวิจัย สถาบันการศึกษา และการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๕๙) ที่กำหนดนโยบายด้านการป้องกัน สงวนรักษา และอนุรักษ์สิ่งมีชีวิต การสงวนรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศให้เหมาะสม รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่คำนึงถึงการอนุรักษ์และศักยภาพการผลิตของทรัพยากร

๕) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพไว้ใน

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** เพื่อการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการกำหนดและส่งเสริมนโยบายที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมการต่อยอด และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน รวมถึงการเตรียมพร้อมต่อมาตรการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการค้าและการลงทุน

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน** โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการลดภัยคุกคามที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สนับสนุนการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ การวิจัยและการพัฒนาฐานข้อมูล รวมทั้งพัฒนากฎระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างธรรมาภิบาล** โดยเร่งรัดการศึกษา การใช้กลไกและกฎระเบียบในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและยั่งยืน จัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่สนับสนุนการจัดการทรัพยากรชีวภาพและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ

๖) แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ปลุกจิตสานึกรักผืนป่าของแผ่นดิน** กำหนดนโยบายให้การแก้ไขปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ตัดไม้ทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติ เป็น "วาระแห่งชาติ" เพื่อปลุกจิตสานึกของคนในชาติให้เห็นความสำคัญของทรัพยากร และให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปลูกจิตสานึกให้เยาวชนและประชาชนมีความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ในรูปแบบต่างๆ เช่น บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และสอดแทรกการปลูกจิตสำนึกในเนื้อหาของสื่อทุกประเภท ประยุกต์ใช้กลไก PES (Payment for Environmental Services) มาสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้กับผู้ที่มีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ ผู้ที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศป่าไม้

- **ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ฟื้นฟูและดูแลรักษาป่าไม้อย่างยั่งยืน** จัดระบบการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมกับประชาชน จัดระบบการปลูกไม้เศรษฐกิจของประเทศเพื่อทดแทนความต้องการและลดการบุกรุกตัดไม้ทาลายป่า ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสู่หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำพไปใช้ประโยชน์

๗) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ในยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๓ การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้มีการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในด้านการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การฟื้นฟู การจัดการองค์ความรู้ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ อย่างมีธรรมาภิบาล และการลดการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้มีการถ่ายทอดไว้ ดังนี้

- **ยุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)** ที่เน้นความจำเป็นในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ การเพิ่มพูนองค์ความรู้และข้อมูลในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

- **ยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙)** มีเป้าประสงค์เพื่อลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถธำรงรักษาระบบนิเวศประเภทต่างๆ ชนิดพันธุ์ แหล่งพันธุกรรมที่สำคัญ และคุ้มครององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องไว้ได้อย่างยั่งยืน เพิ่มการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และเพิ่มมูลค่าโดยการสร้างทรัพย์สินทางปัญญา และนวัตกรรม รวมทั้ง ศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์ตามหลักการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

๘) แผนยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาภูมิปัญญาไท สุขภาพวิถีไท ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนา จัดการ และคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการ

พัฒนาระบบยาจากสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพร ซึ่งสนับสนุนการจัดการคุ้มครองและต่อยอดใช้ประโยชน์องค์ความรู้ทั้งทางวิชาการ ภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร อย่างเป็นระบบ

๗. แนวคิดและหลักการ

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของ“**ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**” ที่ใช้เป็นแนวคิดหลักในการบูรณาการมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าด้วยกัน ภายใต้กระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ใช้โอกาส ศักยภาพ และปัจจัยแวดล้อมที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดการสร้างฐานรากการพัฒนาที่มั่นคง ยกระดับและเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพอย่างเป็นลำดับขั้น สามารถ **“พึ่งตนเอง”** ได้ มี **“ภูมิปัญญา”** และ **“ภูมิคุ้มกัน”** พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยคุกคามได้ และสร้าง **“ความสมดุล”** ระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ยังได้น้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาทิ **“ปลูกป่าในใจคน”** ใช้เป็นแนวคิดหลักในการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติในทุกระดับเพื่อให้มีความตระหนักถึงความสำคัญและกระบวนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน **“ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ”** ในการแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยใช้วิธีการ “การปลูกป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง" ได้แก่ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ และสร้างความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดิน นำมาใช้เป็นแนวคิดหลักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนั้น แผนแม่บทฯ ยังได้ถ่ายทอดแนวคิดและหลักการของอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีพันธกรณีหลักที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการในฐานะประเทศภาคี ได้แก่ การดำเนินการจัดทำกลยุทธ์ แผน หรือโครงการระดับชาติ เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการนำแนวคิดของเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งเป็นผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (Rio+20) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับนโยบายและทิศทางการดำเนินการระดับประเทศ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายและแผนระดับชาติในภาคส่วนต่างๆ ทั้งในเรื่องของการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การวิจัย และการพัฒนาภูมิปัญญาไทซึ่งยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ ภายใต้แผนแม่บทบูรณาการฯ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของหลักการสำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่

๗.๑ การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) และบริการจากระบบนิเวศ (Ecosystem Services) เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic Approach) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยอาศัยบริการที่ได้รับจากระบบนิเวศเป็นประเด็นการจัดการที่เชื่อมโยงระบบนิเวศและเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน

๗.๒ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) บนพื้นฐานของเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษา

ไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การพัฒนาจะมุ่งเน้นการบริหารจัดการต้นทุนทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

๗.๓ **การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม** เป็นหลักการและวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มุ่งหมายให้ภาคีดำเนินการร่วมกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (*in-situ* and *ex-situ* conservation) ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพันธุกรรม ชนิดพันธุ์ และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน รวมถึงสนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม ซึ่งไทยในฐานะภาคีอนุสัญญาฯ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและพันธกรณีของอนุสัญญาดังกล่าว

๗.๔ ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ **การมีส่วนร่วม**ของทุกภาคส่วน **การกระจายอำนาจ**ที่ยึดหลักการพื้นที่-หน้าที่-การมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation - AFP) **การบังคับใช้กฎหมาย**อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม **ความโปร่งใส**ในกระบวนการตัดสินใจ **การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ** และ**การกำหนดภาระรับผิดชอบ (Accountability)** ของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

๘. แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔

๘.๑ วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ โดยรัฐบาลและทุกภาคส่วนร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๘.๒ พันธกิจ

๑) บูรณาการการบริหารจัดการเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๒) ยกระดับความสำคัญในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ เสริมสร้างความตระหนักของสังคมเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเศรษฐกิจสีเขียว รวมถึงการดำรงชีพและวิถีชีวิตของประชาชน

๘.๓ วัตถุประสงค์

๑) แก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหยิบยกความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม

๒) ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓) ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยปกป้องคุ้มครองความหลากหลายของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

๔) บริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการทางนิเวศ

๕) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและดำเนินการตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการเสริมสร้างสมรรถนะ

๘.๔ เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ขับเคลื่อนการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๘.๕ ตัวชี้วัด

๑) สัดส่วนของงบประมาณที่ได้รับเพื่อดำเนินการตามแผนต่องบประมาณทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

๒) จำนวนนโยบาย แผน และมาตรการระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่นที่ผนวกประเด็นการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

๘.๖ ยุทธศาสตร์การบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ และ ๑๑ มาตรการ **(แผนภูมิที่ ๑)** ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

<u>มาตรการที่ ๑</u> สร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑) ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และกระบวนการที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๑.๓) เสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของชุมชนท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะบทบาทสตรีในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๔) พัฒนาและผลักดันการดำเนินงานตามแนวทางในเรื่องของการสื่อสาร การให้การศึกษา และการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณะ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทศวรรษแห่งความหลากหลายทางชีวภาพขององค์การสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓)

แผนภูมิที่ ๑ (ร่าง) แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔

สถานการณ์ ภัยคุกคาม ประเด็นปัญหา

- เป็นแหล่งรวมจุลินทรีย์กว่า ๒๐๐,๐๐๐ ชนิด
- พืชมีท่อลำเลียงและพืชไม่มีท่อลำเลียงไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ ชนิด
- สัตว์มีกระดูกสันหลังไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ชนิด
- สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังไม่น้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ชนิด
- ปลาไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด
- ทรัพยากรพืชสมุนไพร มีมูลค่าตลาดไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี และอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๑๐-๒๐ ต่อปี
- ส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในรูปของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เป็นประจำทุกปี โดย พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นมูลค่า ๓๔๖,๙๓๓,๗๗๕ บาท

- ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังตกอยู่ในภาวะถูกคุกคาม และมีอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น **ทั้งพันธุกรรม ชนิดพันธุ์ และระบบนิเวศ**
- สัตว์มีกระดูกสันหลัง ร้อยละ ๑๑.๙ และร้อยละ ๑๑.๖ ของพืชมีท่อลำเลียงในประเทศไทย อยู่ในสถานภาพที่ถูกคุกคาม
- มีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานอยู่ไม่น้อยกว่า ๓,๕๐๐ ชนิด

- ภาวะคุกคามหลักที่ทำให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ มีสาเหตุจากการใช้ประโยชน์เกินศักยภาพของระบบนิเวศ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน การรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภาวะมลพิษ

- การขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญและผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพ
- ขาดความรู้ ความเข้าใจ ความใส่ใจเกี่ยวกับการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการออกกฎหมาย

- ขาดแคลนบุคลากรและการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงานด้านอนุกรมวิธานของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

- กฎ ระเบียบการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์มีไม่ครอบคลุมทุกภาคส่วน
- ขาดบุคลากรที่มีศักยภาพในการเจรจาต่อรองการแบ่งปันผลประโยชน์

- ระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมยังไม่เชื่อมโยงเป็นมาตรฐานเดียวกัน

วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ โดยรัฐบาลและทุกภาคส่วนร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

- บูรณาการการบริหารจัดการเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ
- ยกระดับความสำคัญในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ เสริมสร้างความตระหนักของสังคมเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเศรษฐกิจสีเขียว รวมถึงการดำรงชีพและวิถีชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์

- แก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหยิบยกความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม
- ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยปกป้องคุ้มครองความหลากหลายของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม
- บริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการทางนิเวศ
- เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและดำเนินการตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการเสริมสร้างสมรรถนะ

ยุทธศาสตร์ / แนวทาง / มาตรการ

ยุทธศาสตร์: บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

มาตรการที่ ๑ สร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑ ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และกระบวนการที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องในสถานการณ์ในปัจจุบัน

๑.๓ เสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของชุมชนท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะบทบาทสตรีในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๔ พัฒนาและผลักดันการดำเนินงานตามแนวทางในเรื่องของการสื่อสาร การให้การศึกษา และการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณะ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทศวรรษแห่งความหลากหลายทางชีวภาพขององค์การสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓)

มาตรการที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ภูมิภาค อนุภูมิภาคและระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในทุกระดับ รวมทั้ง พัฒนากลไกในการประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และในการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงที่เกี่ยวกับอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๔ สอดแทรกการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติ ภาคส่วน องค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๕ ส่งเสริมและสร้างมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ลดและขจัดแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในทุกระดับ

๒.๖ พัฒนากลไกทางการเงินและกลยุทธ์ในการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่ไทยเป็นภาคี

๒.๗ พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

มาตรการที่ ๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๒ เสริมสร้างสมรรถนะ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

๓.๓ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของชุมชนเมืองและท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

๓.๔ สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์: อนุรักษ์ และฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพ

มาตรการที่ ๑ ปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และฟื้นฟู ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย

๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย

๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา

๑.๕ พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก

๑.๖ ส่งเสริมการผสานการจัดการระบบนิเวศต่างๆ เข้าด้วยกัน สู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่า เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการทางนิเวศ

มาตรการที่ ๒ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๑ สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพระดับประเทศและผลักดันการจัดทำแผนความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๒ สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปผสานสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๓ จัดทำและสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเมืองและย่านชานเมือง และผสานสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนของจังหวัด และท้องถิ่น

มาตรการที่ ๓ ลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย

๓.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ และผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๔ ผลักดันให้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๓.๕ ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

๓.๖ วางระบบแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. ....

๓.๗ ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒

ยุทธศาสตร์: ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศและบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

มาตรการที่ ๑ ปกป้องคุ้มครอง และแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด

๑.๑ เร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรม

๑.๒ จัดให้มีองค์กรกลางระดับประเทศเพื่อบริหารจัดการการเข้าถึง การแบ่งปันผลประโยชน์ และการติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม

๑.๓ ศึกษาวิเคราะห์ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการให้สัตยาบันพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

๑.๔ ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ ตามระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๕ ส่งเสริมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งพันธุกรรม

มาตรการที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๑ พัฒนาและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และความเข้มแข็งของชุมชน

๒.๒ ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๓ ส่งเสริมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากบริการทางนิเวศเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการจากระบบนิเวศ

๒.๔ สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และระดับท้องถิ่น

มาตรการที่ ๓ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าและเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

๓.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

๓.๒ ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสำหรับการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๓ เสริมสร้างสมรรถนะในการพึ่งพาตนเองของชุมชนด้านเทคโนโลยี การผลิต และการตลาด ในการใช้ประโยชน์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้เข้มแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน

๓.๔ พัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศโดยการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต การบริโภคสีเขียว การสร้างนวัตกรรม และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๓.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร รวมถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

๓.๖ สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจชีวภาพให้เกิดความร่วมมือ แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจ และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และผลิตภัณฑ์ รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

ยุทธศาสตร์: พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

มาตรการที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน ในการส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงงานวิจัยและอนุกรมวิธานที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและนักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

๑.๓ สนับสนุนการดำเนินงานและผลักดันการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และธนาคารเชื้อพันธุ์ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ให้เป็นมาตรฐานสากล

๑.๔ เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และเครือข่าย ในการศึกษา สำรวจ และจัดเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๑.๖ ส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

๑.๗ สนับสนุนให้มีการศึกษาและพัฒนากลไกในการใช้องค์ความรู้และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของความหลากหลายทางชีวภาพในการกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาทั้งในระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น รวมถึงในภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง

๑.๘ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีพื้นบ้าน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการที่ ๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๒.๑ ศึกษา สำรวจ รวบรวมและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่คุ้มครอง และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศ (Thailand's Red Data) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๒.๒ จัดทำคลังข้อมูล (web portal) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และทะเบียนรายการทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากลที่สามารถใช้ในการอ้างอิงและแสดงถึงแหล่งที่มาได้ เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ

๒.๓ ปรับปรุงและพัฒนาระบบและกลไกเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clearing House Mechanism) และองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ฐานข้อมูลสถานภาพ ขอบเขต แนวกันชน และแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย

กลไกการขับเคลื่อน/ติดตามประเมินผล

- **หน่วยงานหลัก :** สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
- คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) อนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง
- คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน และภาคีเครือข่าย

→ เป้าหมายและแผนปฏิบัติการระดับชาติรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนบูรณาการฯ

<u>มาตรการที่ ๒</u> เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๒.๑) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในทุกระดับ รวมทั้ง พัฒนากลไกในการประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๒) เสริมสร้างสมรรถนะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และในการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงที่เกี่ยวกับอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๓) เสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๔) สอดแทรกการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติ ภาคส่วน องค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๕) ส่งเสริมและสร้างมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ลดและขจัดแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ในทุกระดับ

๒.๖) พัฒนากลไกทางการเงินและกลยุทธ์ในการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่ไทยเป็นภาคี

๒.๗) พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

<u>มาตรการที่ ๓</u> ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๒) เสริมสร้างสมรรถนะ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

๓.๓) ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของชุมชนเมืองและท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

๓.๔) สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

<u>มาตรการที่ ๑</u> อนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม

๑.๑) เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย

๑.๒) ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

๑.๓) จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย

๑.๔) อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา

๑.๕) พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก

๑.๖) ส่งเสริมการผสานการจัดการระบบนิเวศต่างๆ เข้าด้วยกัน สู่ภูมิทัศน์และชลทัศน์ที่กว้างกว่า เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการทางนิเวศ

<u>มาตรการที่ ๒</u> อนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๑) สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพระดับประเทศ และผลักดันการจัดทำแผนความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๒) สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปผสานสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๒.๓) จัดทำและสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเมืองและย่านชานเมือง และผสานสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนของจังหวัด และท้องถิ่น

<u>มาตรการที่ ๓</u> ลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย

๓.๑) จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ และผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

๓.๒) ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓) ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๔) ผลักดันให้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๓.๕) ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

๓.๖) วางระบบแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมและผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. ....

๓.๗) ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศและบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

<u>มาตรการที่ ๑</u> ปกป้องคุ้มครองและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด

๑.๑) เร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรม

๑.๒) จัดให้มีองค์กรกลางระดับประเทศเพื่อบริหารจัดการการเข้าถึง การแบ่งปันผลประโยชน์ และการติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม

๑.๓) ศึกษาวิเคราะห์ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการให้สัตยาบันพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

๑.๔) ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ ตามระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔

๑.๕) ส่งเสริมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งพันธุกรรม

มาตรการที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๑) พัฒนาและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และความเข้มแข็งของชุมชน

๒.๒) ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๓) ส่งเสริมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับจากบริการทางนิเวศเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและคงไว้ซึ่งบริการจากระบบนิเวศ

๒.๔) สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และระดับท้องถิ่น

มาตรการที่ ๓ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าและเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

๓.๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

๓.๒) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสำหรับการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓.๓) เสริมสร้างสมรรถนะในการพึ่งพาตนเองของชุมชนด้านเทคโนโลยี การผลิต และการตลาด ในการใช้ประโยชน์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้เข้มแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน

๓.๔) พัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศโดยการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต การบริโภคสีเขียว การสร้างนวัตกรรม และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๓.๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร รวมถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

๓.๖) สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจชีวภาพให้เกิดความร่วมมือ แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจ และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และผลิตภัณฑ์ รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

มาตรการที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑) จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน ในการส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงงานวิจัยและอนุกรมวิธานที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๒) ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและนักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

๑.๓) สนับสนุนการดำเนินงานและผลักดันการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และธนาคารเชื้อพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ให้เป็นมาตรฐานสากล

๑.๔) เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และเครือข่าย ในการศึกษา สำรวจ และจัดเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๕) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๑.๖) ส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

๑.๗) สนับสนุนให้มีการศึกษาและพัฒนากลไกในการใช้องค์ความรู้และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของความหลากหลายทางชีวภาพในการกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาทั้งในระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น รวมถึงในภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง

๑.๘) ส่งเสริมการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีพื้นบ้าน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการที่ ๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๒.๑) ศึกษา สำรวจ รวบรวมและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่คุ้มครอง และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศ (Thailand's Red Data) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๒.๒) จัดทำคลังข้อมูล (web portal) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และทะเบียนรายการทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากลที่สามารถใช้ในการอ้างอิงและแสดงถึงแหล่งที่มาได้ เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ

๒.๓) ปรับปรุงและพัฒนาระบบและกลไกเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clearing House Mechanism) และองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ฐานข้อมูลสถานภาพขอบเขต แนวกันชน และแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย

๙. การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแผนหลักระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ ๗ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ เพื่อให้มีการดำเนินการควบคู่กันกับทศวรรษแห่งความหลากหลายทางชีวภาพของสหประชาชาติ (พ.ศ.

๒๕๕๔-๒๕๖๓) และสอดคล้องกับเป้าหมายไอจิ ซึ่งมุ่งหมายที่จะแก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เฝ้าระวัง เพิ่มพูนผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตลอดจนครอบคลุมระยะเวลาไปถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในระดับต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องของหน่วยงานรับผิดชอบ การกำหนดเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา การกำหนดแนวทางการขับเคลื่อน ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ และการกำหนดแนวทางในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล รวมทั้งหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่จะร่วมกันผลักดันและบูรณาการการดำเนินการตามแผนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ **(แผนภูมิที่ ๒ และ ๓)** ดังนี้

๙.๑ กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

๙.๑.๑ กลไกการขับเคลื่อน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ***โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*** **เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้แผน** ซึ่งประกอบด้วยกลไกทั้งในระดับชาติ จังหวัดและท้องถิ่น ดังนี้

๑) คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๔๓ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ มีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติ รวมถึง การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ภายใต้แผน ให้บรรลุเป้าหมาย

๒) คณะอนุกรรมการและคณะทำงานภายใต้ กอช. อาทิ คณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ คณะอนุกรรมการพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาพหุภาคีว่าด้วยพื้นที่คุ้มครอง และคณะอนุกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยภาคธุรกิจ มีบทบาทในการบูรณาการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยเชื่อมโยงและผลักดันการดำเนินงานของหน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานวิจัยและสถาบันการศึกษา

๓) คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน ที่จัดตั้งขึ้นแล้ว หรือจะจัดตั้งขึ้นในอนาคต ตามมติ กอช. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้ทุกหน่วยงานที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงาน มีบทบาทในการประสานงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีที่สอดคล้องกับแผน รวมถึงผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนในระดับหน่วยงาน

๔) หน่วยงานและภาคส่วนที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

แผนภูมิที่ ๒ กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผลแผนแม่บทบูรณาการฯ สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

กลไกและแนวทางการขับเคลื่อนแผน

กลไกการขับเคลื่อน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานหลัก

- คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.)
- คณะอนุกรรมการและคณะทำงานภายใต้ กอช.
- คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน
- หน่วยงานและภาคส่วนที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวทางการขับเคลื่อนและประสานการปฏิบัติ

- การสร้างความรู้ความเข้าใจ
- การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผน
- การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
  - ทบทวนและวิเคราะห์บทบาทและความเชื่อมโยง
  - กำหนดเป้าหมายการดำเนินการระดับชาติและระดับท้องถิ่น
  - หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ
  - นำเสนอแผนปฏิบัติการและเป้าหมายการดำเนินการ ให้ กอช. และ ครม. พิจารณาให้ความเห็นชอบ
- การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนสนับสนุนการปฏิบัติ
  - พัฒนาบุคลากร
  - พัฒนากระบวนการทำงาน
  - พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อน โดยเชื่อมโยงการทำงานในทุกระดับและภาคส่วน และผลักดันการจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน

→ **แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ**

การติดตามประเมินผล

- **กอช.** ทำหน้าที่ กำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ พัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการแปลงแผน ดำเนินการติดตามประเมินผลในภาพรวม และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี
- หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายใต้แผน รายงานผลการดำเนินงานตามแผนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ต่อ กอช. เพื่อใช้ประกอบการบริหารจัดการและปรับปรุงแนวทางแนวทางการดำเนินงานตามแผน

แผนภูมิที่ ๓ กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.)
(รมว.ทส. เป็นประธาน)

คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานภายใต้ กอช.

เสนอแนวทางและนโยบาย มาตรการ และแผนงานการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ การได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ความปลอดภัยทางชีวภาพ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

คณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (ปกท.ทส. เป็นประธาน)

ดำเนินการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ และข้อมติของสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ และดำเนินการจัดทำนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้งเตรียมการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ การประชุมคณะที่ปรึกษาทางวิทยาศาสตร์ วิชาการ และเทคโนโลยี และการประชุมอื่นภายใต้อนุสัญญาฯ

คณะอนุกรรมการพิธีสารคาร์ตาเฮน่าว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ (ปกท.ทส. เป็นประธาน)

เสนอแนะนโยบาย มาตรการ แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัตตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพให้ กอช. พิจารณา รวมทั้งพิจารณาจัดทำ ปรับปรุงและทบทวน หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามพิธีสารฯ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันของประเทศ และตามความเหมาะสมและการยอมรับในระดับสากล

คณะอนุกรรมการที่ปรึกษาพหุภาคีว่าด้วยพื้นที่คุ้มครอง (ปกท.ทส. เป็นประธาน)

สนับสนุนการประสานการดำเนินงานระหว่างโปรแกรมงานว่าด้วยพื้นที่คุ้มครองกับโปรแกรมงานฉบับอื่นๆ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และโปรแกรมหรือโครงการของอนุสัญญาฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ

คณะอนุกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยภาคธุรกิจ (เลขาธิการ สผ. เป็นประธาน)

ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการจัดทำแนวทางการถือปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนที่ภาคธุรกิจควรถือปฏิบัติ

คณะทำงานชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

จัดเก็บข้อมูลชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในประเทศไทยและศึกษาปรับปรุงข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน

คณะทำงานอนุกรมวิธานประเทศไทย

จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านอนุกรมวิธาน พิจารณาแนวทางจัดตั้งศูนย์อนุกรมวิธานแห่งชาติ พัฒนาเครือข่ายการประสานงานระหว่างสถาบัน

คณะทำงานเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประสานความร่วมมือในการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานด้านการติดต่อสื่อสาร การให้การศึกษาและเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน

คณะทำงานการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์

จัดทำและผลักดันการดำเนินงานตามนโยบาย แผน มาตรการ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎ ระเบียบ กลไก และโครงสร้างการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา และให้ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามระเบียบ กอช.ฯ

คณะทำงานเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

กำหนดทิศทาง มาตรการ และแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงงานวิจัยในการประยุกต์ใช้เครื่องมือและกลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย รวมถึงการบูรณาการเข้าสู่นโยบาย มาตรการ แผน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะทำงานจัดทำกลไกการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลความปลอดภัยทางชีวภาพ

จัดทำกลไก ข้อมูล และผลักดันการเสริมสร้างสมรรถนะเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลความปลอดภัยทางชีวภาพ

คณะทำงานวิชาการพื้นที่คุ้มครอง

วิเคราะห์ช่องว่างของพื้นที่คุ้มครอง และจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่ต้องการการจัดการและคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

หน่วยงานหลักร่วมขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผน ประกอบด้วย หน่วยงานจาก ๔ กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงสาธารณสุข รวมถึง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทยฯลฯ รวมทั้ง สำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีหน่วยงานสนับสนุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การศึกษา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการดำเนินงานในระดับต่างๆ ทั้งระดับสากล ระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น

๙.๑.๒ แนวทางการขับเคลื่อนและประสานการปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่การปฏิบัติ จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกันระหว่างมาตรการภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้าน โดยมีขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการตามยุทธศาสตร์ทั้งสี่ด้าน โดยจัดทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม สร้างความรู้เข้าใจให้แก่ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ ให้ยอมรับ ตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมมือในการแปลงแผนไปสู่ปฏิบัติอย่างจริงจัง

๒) การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผน โดยบูรณาการและส่งเสริมความร่วมมือทำงานเป็นเครือข่ายของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ และสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรม อาทิ การจัดเวทีประชาคม การสานเสวนา รวมถึงใช้ช่องทางเครือข่ายออนไลน์ สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ

๓) การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หน่วยงานหลักขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน ประสานหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานและองค์กรในส่วนกลาง ระดับจังหวัด และท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการรายปี โดยมีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และเป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑) การทบทวนและวิเคราะห์บทบาทและความเชื่อมโยงของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ข) โดยตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางและมาตรการที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ต่างๆ ของแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ กับยุทธศาสตร์หรือนโยบายระดับชาติอื่นๆ และภารกิจและบทบาทของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนโยบายและพันธกรณีระดับโลกที่เกี่ยวข้อง **(ภาคผนวก ค)**เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมการระดมทรัพยากรและแนวทางการร่วมดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓.๒) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินการระดับชาติและระดับท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และเป้าหมายการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก อาทิ เป้าหมายไอจิ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินการ และตัวชี้วัด ในประเด็นหลักที่มีความสำคัญ จัดลำดับความสำคัญของการดำเนินการในแต่ละช่วงเวลา พร้อมทั้งระบุ หน่วยงาน องค์กร หรือภาคส่วนที่รับผิดชอบขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เป้าหมายนั้น

๓.๓) หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลา หน่วยงานรับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุน ให้สอดคล้องกับภารกิจและบทบาทของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลา และเป้าหมายการดำเนินการระดับชาติ ที่ได้จากการดำเนินงานในข้อ ๓.๑) และ ๓.๒) ให้ครอบคลุมการดำเนินการในทุกระดับและทุกภาคส่วน **(ภาคผนวก ง)**

๓.๔) การนำเสนอแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และเป้าหมายการดำเนินการระดับชาติ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ นำเสนอแผนปฏิบัติการและเป้าหมายดังกล่าว ให้ กอช. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามลำดับ เพื่อพิจารณาอนุมัติและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการต่อไป

๔) การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคีต่างๆ พัฒนาขีดความสามารถให้มีศักยภาพ สามารถผลักดัน และดำเนินการตามแผนได้อย่างเหมาะสม โดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

๔.๑) พัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีความรู้ความสามารถ โดยการส่งเสริม และสนับสนุนการฝึกอบรม การเรียนรู้ การเพิ่มทักษะ และเตรียมแผนสร้างบุคลากรทดแทน (Succession Plan) พร้อมปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยในการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๒) พัฒนากระบวนการทำงานของหน่วยงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งสร้างระบบธรรมาภิบาลให้เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน เพื่อให้หน่วยงานมีการวางแผนในการพัฒนาหน่วยงาน ระบบและกระบวนการทำงาน และกรอบอัตรากำลังที่เหมาะสมกับการขับเคลื่อนในปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต โดยเร่งรัดปรับปรุงรูปแบบ โครงสร้างหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนให้เกิดความชัดเจน วิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษารูปแบบการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน เพื่อเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ รวมทั้งเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีระหว่างกัน

๔.๓) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมครอบคลุมทุกมิติการบริหารจัดการ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงเร่งรัดการออกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตามแนวทางของพันธกรณีที่ประเทศไทยเป็นภาคีให้สอดคล้องกับบริบทในประเทศ อาทิ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. .... (ร่าง) กฎหมายคุ้มครองสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ใกล้สูญพันธุ์ และถิ่นที่อยู่อาศัย (ร่าง) กฎหมายส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง และ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. .... เป็นต้น

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานต่างๆ เพื่อประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์หรือนโยบายระดับชาติและในระดับและภาคส่วนต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงานให้ครบถ้วน ในทุกหน่วยงานที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ภาคเอกชน ประชาสังคมและท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน

๙.๒ การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและแผนปฏิบัติการ จะให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นสาระสำคัญของแผนในภาพรวมและตามยุทธศาสตร์ โดยใช้การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลในระหว่างการดำเนินงานตามแผน เพื่อทบทวนมาตรการและลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน

การติดตามประเมินผล มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติ พัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการแปลงแผน โดยนำวิธีการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้ รวมทั้งดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบในภาพรวม และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี

๒) หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายใต้แผน รายงานผลการดำเนินงานตามแผนในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อ กอช. เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามแผนในระยะต่อไป

๑๐. เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เพื่อให้แผนแม่บทการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการขับเคลื่อนโดยมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ และแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓ และเป้าหมายไอจิ ซึ่งเป็นเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก จึงได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ออกเป็น ๓ ช่วง ดังนี้

เรื่อง	เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ		
	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓**	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔**
การเสริมสร้างความตระหนักและการให้การศึกษา	๑. หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ	๑. ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนและชุมชนท้องถิ่น มีความรู้พื้นฐานเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ และมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	-
	-	-	๑. เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการผนวกไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกระดับ
การบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	๒. ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ	๒. ประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการผนวกไว้ในนโยบายหรือแผนที่เกี่ยวข้องทุกระดับ	๒. มีการขับเคลื่อนการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ
	๓. มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	๓. มีกลไกทางการเงินในการขับเคลื่อนการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	-
	-	๔. กฎระเบียบ ข้อกฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการแก้ไข	-

เรื่อง	เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ		
	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓**	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔**
การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ	๔. ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้ง พื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง	๕. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้ง พื้นที่ป่าไม้ ลดลง ร้อยละ ๕๐ และระบบนิเวศชายฝั่ง	-
	๕. การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ	-	๓. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่คุ้มครอง และตัวแทนทางนิเวศ และมีมาตรการการจัดการในพื้นที่วิกฤติและมีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ
	๖. ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น	๖. ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น และมีมาตรการในการอนุรักษ์และคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ดังกล่าว	-
	-	-	๔. มีกลไกและมาตรการด้านการบริหารจัดการ นโยบายหรือกฎหมายในการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของประเทศ
การลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๗. ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๗. ควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับที่ไม่เสียหายต่อบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศ และต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	-
	๘. มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	๘. มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ/กลไก/แนวทางในการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	-

เรื่อง	เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ		
	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓**	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔**
การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	๙. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ	-	๕. ลดการสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำลงอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์บริการจากระบบนิเวศ และเกื้อกูลต่อการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
การจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	๑๐. มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ	๙. มีมาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีลำดับความสำคัญสูงและเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ	-
การจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ	๑๑. มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่	-	๖. มีกฎระเบียบตามแนวทางระมัดระวังล่วงหน้า ในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบ กลไกเพื่อใช้ในการกำกับ ดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน โดยสอดคล้องตามพันธกรณีของพิธีสารคาร์ตาเฮนาฯ
การปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม	๑๒. มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ	๑๐. จัดตั้งองค์กรกลางเพื่อบริหารจัดการการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม	๗. ประชาคมวิจัย และชุมชนท้องถิ่นมีการจัดทำกลไกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม
	๑๓. พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	-	-

เรื่อง	เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ		
	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
การวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ	๑๔. เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ บนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ	-	๘. มีมาตรการและกลไกการนำผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ได้จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพกลับคืนสู่แหล่งกำเนิดชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
การจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล	๑๕. มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๑. มีกลไกการนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	๙. มีฐานข้อมูลเฉพาะเรื่องในประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีลำดับความสำคัญสูง
	๑๖. มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	-	๑๐. เชื่อมโยงและขยายเครือข่ายกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๑๗. มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	-	๑๑. เทศบาลทุกระดับมีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในเมืองอย่างเป็นระบบ

เรื่อง	เป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ		
	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓**	**ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔**
การสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	๑๘. มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	-	๑๒. มีฐานข้อมูลเฉพาะในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถนำไปใช้ในการคุ้มครองสิทธิของประเทศและชุมชน

แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ธันวาคม ๒๕๕๗

(ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

(ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ จัดทำขึ้นเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม (ร่าง) แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ ในระยะเร่งด่วน โดยถ่ายทอดยุทธศาสตร์และมาตรการตาม (ร่าง) แผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการแต่ละเรื่องให้สอดคล้องกับเป้าหมายระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ระยะเวลาดำเนินการ ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙) เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน และแผนปฏิบัติการ ๑๑ เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ แผนงาน/โครงการ หน่วยงานรับผิดชอบ และงบประมาณในการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครอง ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม

๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล

๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

สรุปเป้าหมาย ตัวชี้วัด และมาตรการ ตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละหรือจำนวนหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ ความตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. มีและใช้แนวทางและแผนการเสริมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

๓. จำนวนกิจกรรม/เครือข่ายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีการริเริ่มโดยภาคประชาชน

๔. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น

๕. มีสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มขึ้น และมีช่องทางการสื่อสารครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

มาตรการ

๑.๑.๑ สร้างความตระหนัก ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. มีคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐

๒. มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๓. จำนวนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๔. มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

๑.๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๒ บูรณาการการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติ ภาคส่วนองค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

๑.๒.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ

๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง

๒. มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ

๓. ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อย ๑ แห่ง

๔. จำนวนโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ

๕. พื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพอย่างน้อยร้อยละ ๓๐

๖. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๕ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

มาตรการ

๒.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย

๒.๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

๒.๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย

๒.๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา

๒.๑.๕ พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติโดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบในการป้องกันผลกระทบต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยจากภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัดโครงการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒. แนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

๒.๒.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศโดยผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒.๒.๓ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๒.๔ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนนโยบาย และแผนในระดับต่างๆ ที่ได้รับการผนวกเรื่องการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

๒. มีเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ เฝ้าระวัง รักษา ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ

๓. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง

๔. จำนวนระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกระดับให้มีสถานภาพดีขึ้นกว่าเดิม

๕. จำนวนจังหวัดที่มีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำของจังหวัด

มาตรการ

๒.๓.๑ บูรณาการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าสู่นโยบาย และแผนในระดับต่างๆ

๒.๓.๒ ปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

<u>เป้าหมาย</u>

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ

<u>ตัวชี้วัด</u>

มีข้อมูลทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและเส้นทางการแพร่ระบาดตามลำดับความสำคัญ

<u>มาตรการ</u>

๒.๔.๑ จำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางการแพร่ระบาดควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้าและการตั้งถิ่นฐานที่รุกราน

๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

<u>เป้าหมาย</u>

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่

<u>ตัวชี้วัด</u>

มีเครื่องมือ กลไก สำหรับประเทศไทยในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

<u>มาตรการ</u>

๒.๕.๑ ควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่

๒.๕.๒ ส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

๓.๑แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม

<u>เป้าหมาย</u>

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. มีและใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

๒. มีกลไกการดำเนินงานเพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา

๓. มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

๓.๑.๑ ปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม โดยเร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

๑. เพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

มาตรการ

๓.๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า

๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

๓.๒.๓ พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

๑. มีระบบฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. สัดส่วนนักอนุกรมวิธานประจำอยู่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น

๓. มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๔. มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ

๔.๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมถึงการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๔.๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

จำนวนฐานข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ

๔.๒.๑ ส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

๑.๑ แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความตระหนักและให้การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละหรือจำนวนหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ ความตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. มีและใช้แนวทางและแผนการเสริมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

๓. จำนวนกิจกรรม/เครือข่ายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีการริเริ่มโดยภาคประชาชน

๔. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น

๕. มีสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มขึ้น และมีช่องทางการสื่อสารครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.๑.๑ สร้างความตระหนัก ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	๑.๑.๑.๑ ส่งเสริมการจัดทำแผนงานการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ในทุกภาคส่วน	• จัดตั้งหน่วยประสานงานกลาง (focal point) และหน่วยดำเนินการ (implementation bodies) สำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	-
		• จัดทำแนวทางและแผนการดำเนินการสร้างเสริมความตระหนักและประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนถึงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• จัดทำแผนงานการประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมุ่งเน้นประเด็นคุณค่าและความสำคัญต่อวิถีชีวิต สาเหตุหลักการสูญเสีย และขั้นตอนการแก้ไข	มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
	๑.๑.๑.๒ จัดทำ และพัฒนาสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกภาคส่วน	• จัดทำและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อความ (Key Message) รวมถึงการประกวดคำขวัญ คำคม การคัดเลือก brand Ambassadors เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นที่สนใจต่อสาธารณชน	ทส. (สผ. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• คัดลือกพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงหรือชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีความสำคัญเป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ทส. (อส. อสส. อสพ.) วท. (วว.)	๒๕๕๙	๕.๐๐
		• เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพและความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับความรู้พื้นบ้าน และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนผ่านทางสื่อและองค์กรในระดับต่างๆรวมถึงองค์กรในระดับท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	ทส. (สผ. สส. ปม. อส. ทช. สสภ. ทสจ. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) มท. (อปท.) กรมประชาสัมพันธ์ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา		
		• เผยแพร่กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ของหน่วยงาน ชุมชน และบุคคลที่ประสบความสำเร็จผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ เครือข่ายออนไลน์ (social network) วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์	ทส. (ปม. สสภ. ทสจ. อส. สผ. ทช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) กรมประชาสัมพันธ์ มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐
		• เผยแพร่สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อส. อสพ. ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๓.๖๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• เสริมสร้างความรู้และสร้างความตระหนักแก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านเกษตรและกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านและเครือข่ายเกษตรกร โดยการอบรม จัดเวทีให้ความรู้ เอกสารเผยแพร่ความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดทำสารคดี ภาพยนตร์สั้น สปอตรณรงค์ การ์ตูน รายงาน ข่าว สกู๊ป ข่าว ฯลฯ เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชน เผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด	ทส. (อส. สผ. สส. อสพ. ปม.) ศธ. (สสวท.) กรมประชาสัมพันธ์ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๐.๐๐
		• จัดทำและประกวดเว็บไซต์เกี่ยวกับฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพในทุกจังหวัด	ศธ. (สสวท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดทำจดหมายข่าวความหลากหลายทางชีวภาพในด้านต่างๆ อาทิ และสอดแทรกประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในจดหมายข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ จดหมายข่าวพื้นที่ชุ่มน้ำ จดหมายข่าวแนวปะการัง จดหมายข่าวกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ	ทส. (สผ.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• สื่อสารผลงานและบริการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำ	กต. (กรมองค์การระหว่างประเทศ)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๑.๓ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ถึงความสำคัญของงานอนุกรมวิธาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านอนุกรมวิธาน	• ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญของอนุกรมวิธานแก่ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำคัญของงานด้านอนุกรมวิธานที่เป็นพื้นฐานการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพผ่านสื่อที่เหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย	ทส. (อสพ. สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐
		• จัดแสดงนิทรรศการ “Thai Discovery” ด้านอนุกรมวิธาน	ทส. (อส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดและแลกเปลี่ยนนิทรรศการ Flora-Fauna Discovery (พืช-แมลง) กับพิพิธภัณฑ์ในประเทศและนานาชาติ	ทส. (อสพ. อส.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• ผลักดันให้เกิดเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาระดับชาติ	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๔ ส่งเสริมการให้ความรู้และความตระหนักที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของพืช และสัตว์ โดยผสานความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์	• จัดงานวันรณรงค์การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าว	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		• จัดอบรมเรื่องการอนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๑๒
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น และการใช้สิ่งมีชีวิตบ่งชี้คุณภาพสิ่งแวดล้อม	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดค่ายเยาวชน และอบรมมัคคุเทศก์ในสวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีและสวนรวมพรรณไม้ป่า ๑๖ สวน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรเพื่อเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนถึงความสำคัญของพืชด้านต่างๆ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดอบรมเสริมสร้างความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรถึงความสำคัญของพืชด้านต่างๆ	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
		• จัดแสดงพันธุ์ข้าวในศูนย์เรียนรู้พันธุกรรมข้าวพื้นเมืองไทย	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• จัดตั้งและปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนถึงความสำคัญของสัตว์พื้นเมืองความสำคัญของโคขาวลำพูนในพิธีจรดพระนังคัญแรกนาขวัญ และโคพื้นเมืองต่อการเกษตรไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ปรับปรุงศูนย์กีฏวิทยาป่าไม้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ให้ความรู้เรื่องธรรมชาติวิทยาสัตว์และพืชทะเล และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔.๕๐
		• ปรับปรุงนิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา	วท. (อพวช)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๘.๐๐
	๑.๑.๑.๕ จัดกิจกรรมรณรงค์และการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความตระหนัก แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน	• จัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อให้ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) ศธ. (สสวท.) วท. (อพวช) มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดค่ายเยาวชน ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี ค่ายวิทยาศาสตร์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสพ.) ศธ. (สสวท.) วท. (อพวช.) ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• จัดกิจกรรมฉลองเนื่องในวันสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (วันสากลแห่งความหลากหลาย	ทส. (สผ. สส. อสพ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		ทางชีวภาพ วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ทศวรรษสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ วันสิ่งแวดล้อมโลก วันสิ่งแวดล้อมไทย วันนกอพยพโลก เป็นต้น) รวมทั้งสอดแทรกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในวันสำคัญอื่นๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ สัปดาห์วิทยาศาสตร์	มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา		
		• จัดงานมหกรรมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐
		• จัดกิจกรรมสำหรับประชาชนทั่วไปด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น โครงการปลูกป่า ปล่อยเต่าทะเล เป็นต้น	ทส. (ทช.) มท. (อปท.) ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดตั้ง ชมรม/กลุ่ม ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ/พื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.) มท. (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดเสวนาวิชาการร่วมกับผู้นำชุมชน ปราชญ์พื้นบ้าน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ในอาคารพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๔
		• ส่งเสริมให้ความรู้และประโยชน์ของแมลงน้ำแก่เยาวชนและชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง อสพ.	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๖ เสริมสร้างสมรรถนะเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาเทคนิค/ภาษาที่ใช้ในการเผยแพร่หรือสื่อสารข้อมูลความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพให้เข้าใจง่ายมีความเหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการติดตามและประเมินความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยงานหรือบุคลากรในแต่ละระดับ	• จัดอบรมให้ความรู้และเสริมสร้างเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ครู อาจารย์ รวมถึงเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ทส. (สผ. สส.)	๒๕๕๙	๑.๐๐
		• จัดอบรมมัคคุเทศก์ตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้มีความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถนำไปสอดแทรกในการปฏิบัติงานประจำ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๔๐
		• พัฒนาคู่มือ แนวทาง วิธีการ เทคนิคสำหรับใช้ในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอดความรู้เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๑.๗ จัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	• จัดประชุมวิชาการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในฐานะพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสพ. อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดประชุมวิชาการเนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพและวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดประชุมความหลากหลายทางชีวภาพประจำปีของหน่วยงาน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• จัดสัมมนาและนิทรรศการเครือข่ายพฤกษศาสตร์สากลเพื่อการอนุรักษ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและความสำคัญ และประโยชน์จากการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในระดับภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อการมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ	ศธ. (สสวท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในทะเลแก่ชุมชน	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• จัดอบรมเยาวชนไทยสู่แหล่งเรียนรู้สวนรุกขชาติในพื้นที่ต่างๆ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• มอบรางวัลให้หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ หรือสื่อที่มีการดำเนินงานด้านการนำเสนอรายการข่าว สารคดี บทความ สิ่งพิมพ์ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพหรือเห็นความสำคัญกับความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
		• โครงการพิจารณาผู้มีผลงานดีเด่นในงานด้านพื้นที่ชุ่มน้ำ ของประเทศไทย เพื่อรับรางวัล Ramsar Conservation Awards ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำกำหนด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารอนุสัญญาฯ พิจารณา (ทุก ๓ ปี)	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๑.๑.๙ เสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของชุมชนท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะบทบาทสตรีในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรในชุมชน ในกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตร และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน • ส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้ตระหนักถึงคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพในการประกอบอาชีพ	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
๑.๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตรของสถานศึกษาและและสถาบันการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	๑.๑.๒.๑ ผนวก/สอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและของสถานศึกษาทุกระดับ และปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้ทันสมัย	• พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับนักเรียน นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ทุกสาขา	ศธ. (สพฐ. สกอ. สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• ปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	ศธ. (สพฐ. สกอ. สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๑.๒.๒ จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้านความหลากหลายทางชีวภาพและสอดแทรกไว้ในสาระวิชาเดิมที่มีอยู่ในแต่ละระดับ	• จัดพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์ แผ่นพับ ภาพพลิก โปสเตอร์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) e-book e-learning ซีดีรอม วีดีทัศน์ เกมต่างๆ เป็นต้น แจกให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ	ศธ. (สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๕
		• จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในระดับประถมและมัธยมศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน	ศธ. (สสวท.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ใช้ ๒๐ ชนิดพันธุ์สัตว์ ๑๐ ชนิดพันธุ์พืชซึ่งเป็นสัญลักษณ์ปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพของไทยเป็นสื่อการเรียนการสอน	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนและนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• สอดแทรกความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ภายในชุมชนในหลักสูตรการเรียนการสอน	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปของพื้นที่สาธิตหรือศูนย์ถ่ายทอดความรู้ที่มีลักษณะเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินกิจกรรม (best practice) รวมทั้ง การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น โรงเรียนธรรมชาติ ห้องปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพ	ศธ. (สสวท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดตั้งชมรม กลุ่ม ค่ายเยาวชน ค่ายวิทยาศาสตร์ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพภายในสถานศึกษา และสถาบันการศึกษา และสนับสนุนให้มีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ในเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (อสส.) ศธ. (สพฐ. สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๓.๐๐

๑.๒ แผนปฏิบัติการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย ๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด ๑. มีคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐

๒. มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๓. จำนวนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๔. มีแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑.๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	๑.๒.๑.๑ พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกในการประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับต่างๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการหรือคณะทำงานจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	• จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน สถาบัน และจังหวัด เพื่อประสานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหน่วยงานและจังหวัด	ทส. (สสภ.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) ศธ. (สพฐ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกการประสานและเชื่อมโยงการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติ หน่วยงาน และจังหวัด	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๑.๒.๑.๒ จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน อนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทาง	• สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น	ทส. (อส. ทช. ทสจ.) มท. (จังหวัด อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มสมรรถนะชุมชนเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชนด้าน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ชีวภาพอย่างยั่งยืน	ความหลากหลายทางชีวภาพ			
		• จัดให้มีเวทีกิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานพัฒนาและหน่วยอนุรักษ์	ทส. (สผ.) อก. มท.(อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พืชรวมถึงเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย	ทส. (สผ. อส. อสพ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• สร้างความเข้มแข็งและองค์ความรู้ในการจัดการป่าชุมชนให้แก่ท้องถิ่น	ทส. (ปม.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• สนับสนุนชุมชนผู้สูงอายุเอื้ออาทรความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (ทสจ. นครนายก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๑.๒.๑.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• ศึกษาวิเคราะห์เพื่อจัดทำกฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัย และกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• จัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพ และสมรรถนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับ มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ. ทช.)	๒๕๕๙-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๑.๒.๑.๔ ส่งเสริมและสร้างมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้ง ลดและขจัดแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ในทุกระดับ	• ศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมมาตรการจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ.) กค. (สำนักเศรษฐกิจการคลัง) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• ศึกษาและพัฒนาการให้คุณค่าของระบบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๐๐
		• ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติตามหลักการการจ่ายคืนสำหรับบริการจากระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Services)	ทส. (สผ. อส. สพภ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐
	๑.๒.๑.๕ พัฒนากลไกทางการเงินและกลยุทธ์ในการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ	• สำรวจจัดทำทะเบียนแหล่งเงินทุน และประเมินความคุ้มทุนของกิจกรรมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในทศวรรษที่ผ่านมา	ทส. (สผ.) กค. (สงป.) สศช. วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• วิเคราะห์และประเมินความต้องการงบประมาณสนับสนุนการอนุวัตตามประเด็นอุบัติใหม่ของอนุสัญญาฯ โปรแกรมงาน และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดทำ dialogue ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงบประมาณ เช่น ผู้บริหารระดับสูง สำนักงบประมาณ นักการเมือง เพื่อให้มีความเข้าใจและสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ทบทวนกฎระเบียบแนวทางและกลไกการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมต่อโครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	-
		• ประเมินความต้องการทางการเงินและการจัดทำกลยุทธ์การระดมทุนและขับเคลื่อนทรัพยากรด้านการอนุวัติตามพันธกรณีภายใต้ข้อตกลงอาเซียน	ทส. (สผ.) กค. (สงป.) กต. (กรมอาเซียน) สศช.	๒๕๕๙	๙.๐๐
		• สนับสนุนทุนวิจัยตามแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ตอบสนองต่อแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจิ ตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ	วช. นร. (สกว.) วท. (สวทช.) ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• ตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาวิจัยด้านอนุกรมวิธาน อาทิ กองทุนเพื่ออนุกรมวิธานไลเคน เป็นต้น	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๐๕
	๑.๒.๑.๖ เสริมสร้างสมรรถนะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงที่เกี่ยวกับปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• สรุปบทเรียนเฉพาะเรื่องในการอนุวัตอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• เสริมสร้างสมรรถนะการดำเนินงานตามพันธกรณีของพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• สนับสนุนผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมประชุมคณะทำงานวิชาการ (ATHEG,WG) คณะที่ปรึกษาทางวิทยาศาสตร์ วิชาการและเทคโนโลยี (SBSTTA) สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส. ทช. สส.) วท. (อพวช. วว. ศช.) กษ. (กรมประมง	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		(COP) สมัชชาภาคีพิธีสารคาร์ตาเฮนา (COP-MOP) สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ และโครงการพันธมิตรสำหรับการอนุรักษ์นกอพยพ รวมถึงพันธกรณีที่เกี่ยวข้อง	กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน) สธ. (อย. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) กค. (กรมศุลกากร)		
		• เตรียมความพร้อม ความเห็น ท่าที ให้แก่ผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมเจรจาต่อรองในการประชุมภายใต้อนุสัญญาและความตกลงที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.) กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• ดำเนินความร่วมมือกับความตกลง/ความริเริ่มระหว่างประเทศต่างๆ และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ : คณะทำงานแห่งอาเซียนว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ (AWGNCB) ศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งอาเซียน (ACB) คณะกรรมาธิการลุ่มน้ำโขง (Mekong River Commission) และอื่นๆ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๙.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• เสริมสร้างสมรรถนะนักเจรจาต่อรองเพื่อสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมเจรจาระหว่างประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) กต.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
	๑.๒.๑.๗ พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงการดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	• หารือเพื่อหาแนวทางดำเนินงานร่วมกันเชิงพื้นที่หรือประเด็นเดียวกันระหว่างหน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและอนุสัญญาไซเตส (CITES)	ทส. (สผ. อส. ทช. ปม.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๐
		• จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอนุสัญญาว่าด้วยการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	ทส. (สผ.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
	๑.๒.๑.๘ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพให้สอดคล้องกับเป้าหมายไอจิ	• ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๒๐ และเป้าหมายไอจิ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
๑.๒.๒ บูรณาการการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติ ภาคส่วน องค์กร จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	๑.๒.๒.๑ สอดแทรกประเด็นและการตระหนักเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายและแผนระดับชาติ ระดับจังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคเอกชน องค์กรทางธุรกิจ เป็นต้น โดยอาจอยู่ในรูปแบบ	• ผลักดันเรื่องการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเข้าสู่นโยบาย/แผนและมาตรการทั้งในระดับประเทศ จังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน รวมถึงในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและพลังงาน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ของความริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	• ศึกษาและจัดทำแนวทางการผสานประเด็นและความตระหนักในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายและแผนในภาคส่วนและระดับต่างๆ รวมถึงการถ่ายทอดสู่แผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	ทส. (สผ. สสภ. ทสจ.)	๒๒๕๘	๒.๐๐
		• ส่งเสริมให้ท้องถิ่นบูรณาการคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับจังหวัดและท้องถิ่น	ทส. (สผ. สป.ทส.) มท. (จังหวัด อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดการหารือเพื่อผสานประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่นโยบายและแผนของหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ ตลอดจนภาคอุตสาหกรรม	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
	๑.๒.๒.๒ พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงองค์ความรู้และวิทยาการด้านต่างๆ รวมถึง มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และสังคม เข้าสู่การกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการ และแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	• สำรวจทัศนคติเกี่ยวกับคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพในระดับนโยบาย เพื่อประเมินสถานการณ์ความตระหนักในความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• ศึกษาจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของแผนระดับต่างๆ รวมทั้ง กลไกการสนับสนุนจากภาครัฐในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สศช. มท.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ศึกษาและพัฒนาแนวทางในการประยุกต์ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษา ประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ สายพันธุ์ที่สำคัญ และสายพันธุ์พื้นเมืองในเชิงเศรษฐศาสตร์เพื่อการบูรณาการไว้ในแผนระดับต่างๆ บัญชีประชาชาติ และระบบการรายงานแห่งชาติ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๔.๐๐
		• ศึกษาประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งมีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย	ทส. (สผ.) กก. (ททท) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
๑.๒.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาสังคมในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๑.๒.๓.๑ จัดทำฐานข้อมูลภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นต้นทุนการผลิต และให้การสนับสนุนในการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ	• ปรับปรุงทะเบียนรายชื่อภาคธุรกิจที่มีการสนับสนุนหรือดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• รวบรวมและจัดทำทะเบียนข้อมูลภาคธุรกิจที่มีการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นต้นทุนในการผลิต	ทส. (สผ.) อก.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๕๐
	๑.๒.๓.๒ แสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายพันธมิตรร่วมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• จัดประชุมหารือระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผลสัมฤทธิ์และอุปสรรคของการดำเนินงานที่ทำไปแล้ว	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• สร้างความร่วมมือและเครือข่ายอนุรักษ์และใช้ประโยชน์สัตว์พื้นเมืองอย่างยั่งยืนร่วมกับภาคเอกชน	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ (คุ้งบางกระเจ้า ต้นแบบการมีส่วนร่วม)	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๗.๕๒
	๑.๒.๓.๓ สนับสนุนให้ภาคธุรกิจจัดทำแผนธุรกิจและกองทุนที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สนับสนุนองค์กรชุมชนหรือท้องถิ่นหรือเครือข่ายภาคประชาชน	• จัดทำคู่มือ/แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับดำเนินกิจกรรมของทุกภาคธุรกิจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงอบรมการดำเนินงานและใช้คู่มือ	ทส. (สผ. อส.) ภาคธุรกิจ เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดตั้งสมาคม/มูลนิธิ ที่มีเจตนารมณ์เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของภาคประชาชน	เครือข่ายภาคประชาชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดตั้งกองทุนสนับสนุนองค์กรเอกชน/ชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินการดำรงรักษาพื้นที่ธรรมชาติ	ทส. (สผ.) ภาคธุรกิจ	๒๕๕๘	๒.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ

๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง

๒. มีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ

๓. ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างน้อย ๑ แห่ง

๔. จำนวนโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ โครงการ

๕. พื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพอย่างน้อยร้อยละ ๓๐

๖. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๕ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย	๒.๑.๑.๑ ประเมินสถานภาพ/ศักยภาพของระบบนิเวศและศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อวางแผนการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสม และสร้างกระบวนการยอมรับของชุมชนและสาธารณชน	• ประเมินสถานภาพ/ศักยภาพของระบบพื้นที่คุ้มครองประเภทต่างๆ และวิเคราะห์ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติในการสร้างกระบวนการยอมรับควบคู่กับการให้ความรู้	ทส. (อส. ทช.) กษ. มท. (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๓.๑๐
	๒.๑.๑.๒ ส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ	• สำรวจและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง	ทส. (ทช.) วท. มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		-ความเชื่อมโยงของระบบนิเวศแนวปะการัง หญ้าทะเลและป่าชายเลนในบริเวณอ่าวไทย -สำรวจและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง (ไลเคน)	สถาบันการศึกษา		
	๒.๑.๑.๓ สนับสนุนการศึกษาสำรวจและวิจัยที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศตามธรรมชาติและองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ	• สำรวจติดตามตรวจสอบประเมินสถานภาพและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ -ติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศกองหินใต้น้ำบริเวณอ่าวไทย -สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ปากแม่น้ำ แนวปะการัง หญ้าทะเล และเกาะ	ทส. (สผ. ทช.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑๓.๕๐
		• สำรวจจัดจำแนกและประเมินสถานภาพของชนิดพันธุ์ไม้ป่าในพื้นที่อนุรักษ์และจัดทำระบบฐานข้อมูลตามบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ -โครงการประเมินสถานภาพไม้หวงห้ามที่ถูกคุกคามในสภาพที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๑.๑.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันรักษาป่าเชิงรุก	• จัดหาและเพิ่มขีดความสามารถเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสำรวจประเมินสถานภาพ ตรวจสอบติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพป่า • สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตรวจสอบสิทธิครอบครองในพื้นที่ป่าไม้ และจัดทำระบบฐานข้อมูล	ทส. (ทช. ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐๐.๐๐
	๒.๑.๑.๕ พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยป่าไม้	• อบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้กฎหมายระเบียบปฏิบัติ หลักการทางรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ รวมทั้งกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	ทส. (ทช.) ชุมชนท้องถิ่น สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด
	๒.๑.๑.๖ พัฒนาระบบและจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองเพิ่มเติมในการคุ้มครองพื้นที่ที่มีระบบนิเวศ พิเศษเฉพาะรวมถึงชนิดพันธุ์ที่หายากอย่างมีประสิทธิภาพ	• จัดทำมาตรการคุ้มครองเพิ่มเติมและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ในระบบนิเวศเปราะบางและวางกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อเชื่อมต่อระบบนิเวศ (corridor)	ทส. (อส. ทช.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๒๐
	๒.๑.๑.๗ จัดให้มีระบบหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาจัดทำแผนงานกำหนดมาตรการ ในการบริหารจัดการพื้นที่	• สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานมาตรการในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและถิ่นอาศัยในระดับท้องถิ่น	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช.) จังหวัด ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	คุ้มครองและถิ่นอาศัย		สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก/สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด
	๒.๑.๑.๘ ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่กำหนด	• กำหนดพื้นที่เป้าหมาย/ชุมชนที่มีความเสื่อมโทรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพเป็นโมเดล ภาคละ ๑ พื้นที่ (๕ พื้นที่) • ดำเนินงานฟื้นฟูสภาพชุมชน/สังคม/สิ่งแวดล้อม โดยเน้นด้านการใช้พลังงาน/การคมนาคม/อุตสาหกรรมท้องถิ่น	มท.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๑.๑.๙ จัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพด้านต่างๆ ของประเทศ เพื่อวางแผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรมที่มีความสำคัญ	• จัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพด้านการประมงให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบันอีกทั้งสามารถบูรณาการและเชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๑๐.๐๐
๒.๑.๒ ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ เพื่อรองรับการ	๒.๑.๒.๑ ดำเนินการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยเฉพาะระบบนิเวศที่โดดเด่นมีความสำคัญต่อชุมชนได้รับการคุ้มครองจากต้นน้ำถึงปลายน้ำแบบบูรณาการ	• กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการจัดการและเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่โดยบูรณาการและมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	ทส. (ทช.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเร่งรัดการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนความสมบูรณ์โดยดำเนินการตามแนวพระราชดำริ		มท.(อปท.) สถาบันการศึกษา เครือข่าย		
	๒.๑.๒.๒ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบที่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อระบบนิเวศ	• รวบรวมความรู้เรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่ชุ่มน้ำ จำแนก ระบุ งานวิจัยที่จำเป็นและจัดทำมาตรการบรรเทาและเยียวยา	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๒.๐๐
		• จัดประชุมหารือและวางกรอบการดำเนินงานและเสนอแนะนโยบายเพื่อจัดการดูแลความหลากหลายทางชีวภาพและลดผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและให้คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพให้สามารถช่วยสนับสนุนวัฏจักรของน้ำได้อย่างยั่งยืน	ทส. (สผ. อส. ทช.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา เครือข่าย	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๖	- งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย/งบจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• กำหนดนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๔.๐๐
	๒.๑.๒.๓ ฟื้นฟูระบบนิเวศโดยเฉพาะระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมทั่วประเทศ	• สำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร พื้นที่รกร้างว่างเปล่าทั่วประเทศเพื่อกำหนดแนวทางฟื้นฟู	ทส.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมภาครัฐ ภาคธุรกิจเพื่อปลูกป่าฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง ไร่นาร้าง เพื่อฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพโดยคำนึงถึงการใช้ชนิดพันธุ์พื้นเมืองเป็นหลัก	ทส. (สผ. อส. ปม.) ภาคธุรกิจ	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• สนับสนุนโครงการนำร่องที่เกี่ยวข้องกับแนวทางและกลไกการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา (REDD+)	ทส. (อส.)	-	-
		• บูรณะฟื้นฟูและคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตพื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ทส. (อ.อ.ป.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๑๕.๕๖
		• โครงการเฉลิมพระเกียรติ “ปลูกต้นกล้า ป่าต้นน้ำถวายพ่อ” (พื้นที่เขื่อนที่ได้รับพระราชทานนาม ๙ แห่ง) (บำรุงรักษา)	กฟผ.	๒๕๕๘	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๓ จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามตามทะเบียนชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย	๒.๑.๓.๑ จัดทำมาตรการเชิงนโยบาย กฎหมายและการจัดการรวมถึงแผนการปกป้องคุ้มครอง และฟื้นฟูชนิดพันธุ์พื้นเมือง ตลอดจนแหล่งที่อยู่อาศัยดังกล่าวโดยให้ลำดับความสำคัญกับชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ และใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง	• จัดทำมาตรการ/แผนการคุ้มครองและฟื้นฟูพืชและสัตว์ในทะเบียนรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย	ทส. (สผ. อส. ทช.) กษ. (กรมประมง) สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๒๕
	๒.๑.๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนโดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ตลอดจนฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งเครือข่ายเพื่อดูแลคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์พื้นเมือง	• จัดตั้งเครือข่ายคุ้มครองชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่ถูกคุกคามโดยชุมชนมีส่วนร่วม ควบคู่กับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
	๒.๑.๓.๓ ส่งเสริมบทบาทการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องคุ้มครองชนิดพันธุ์พืชและสัตว์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย	• จัดทำโปรแกรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามนอกถิ่นที่อยู่อาศัย รวมถึงการนำกลับคืนสู่ธรรมชาติ	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) วท. สถาบันการศึกษา		
		-แผนงานอนุรักษ์ วิจัย เพาะขยายพันธุ์และฟื้นฟูสัตว์ป่า : เลียงผา เต่าบก กวางผา กบทูด ละมั่ง อึ่งกราย กบอกหนาม พญาแร้ง แร้งเทาหลังขาว ไก่จุก และสัตว์เลื้อยคลานกลุ่ม Varanidae	ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕๐.๐๐
		-แผนงานนำสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ : นกกระเรียนพันธุ์ไทย เต่าบก กวางผา นกตะกรุม	ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐
		-โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูพันธุกรรมไม้หวงห้าม	ทส.(อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		ที่ถูกคุกคามนอกถิ่นอาศัย -โครงการขยายพันธุ์ไม้ป่าและการคืนพันธุกรรมสู่ถิ่นเดิม -โครงการบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าในสภาพถิ่นเดิม			
		• โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศหิ่งห้อยป่าชายเลนด้วยความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• โครงการอนุรักษ์เพื่อสนองพระราชดำริ: การศึกษาชีววิทยา นิเวศวิทยาและอนุกรมวิธานของหิ่งห้อย เพื่อการอนุรักษ์โดยมีส่วนร่วมของชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๒๐
		• โครงการศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของกล้วยไม้ฟ้ามุ่ยที่เกิดจากการผสมพันธุ์ในรูปแบบต่างๆ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๖
		• โครงการศึกษาการตั้งถิ่นฐานของราไมคอไรซาร์หลังปล่อยฟ้ามุ่ยในสภาพกึ่งธรรมชาติ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๖
		• โครงการสำรวจความหลากหลายของชนิดพันธุ์และนิเวศวิทยาของแมลงปอในภาคเหนือของประเทศไทยเพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์แมลงสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๕
		• โครงการอนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยวต่อการสูญพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๙๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย (รองเท้านารี หนวดฤาษี รองเท้านารีปีกแมลงปอ สกุลสิรินธรเนีย สกุลเอื้องดินใบไผ่ เอื้องมือชะนี ฟ้ามุ่ย) และปลูกเลี้ยงฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศโดยการอบรมชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๓
		• โครงการอนุรักษ์กล้วยไม้แบบบูรณาการ - กิจกรรมศึกษาและสำรวจกล้วยไม้ - กิจกรรมราไมเคอร์ไรซ่าในกล้วยไม้ - กิจกรรมกล้วยไม้ในสภาพปลอดเชื้อ - กิจกรรมพัฒนาศักยภาพในการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ป่าแบบมีส่นร่วมของชุมชนบ้านปงไคร้ จ. เชียงใหม่ เพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน - กิจกรรมทะเบียนเครื่องหมายพันธุกรรมกล้วยไม้ไทย - กิจกรรมธนาคารเมล็ดพันธุ์กล้วยไม้ไทย	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๖๗
		• ศึกษาการขยายพันธุ์ไม้ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์และนำคืนสู่ธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• คืนกล้วยไม้สู่แหล่งกระจายพันธุ์ในธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๐
		• อนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของพรรณไม้ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		• อนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมืองนอกถิ่นอาศัยในหน่วยงานภาครัฐและเกษตรกร	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• อนุรักษ์พื้นธุ์สัตว์พื้นเมืองนอกถิ่นอาศัยโดยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดตั้งศูนย์วิจัยความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐๐.๐๐
		• ปรับปรุงพันธุ์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๑๙
		• อนุรักษ์พันธุกรรมสัตว์พื้นเมืองไทยและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๘
		• โครงการผลิตลูกพระโคจรดพระนังคัลแรกนาขวัญด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• การเก็บรักษาเชื้อจุลินทรีย์ทางปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางด้านปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๖
	๒.๑.๓.๔ สนับสนุนงานวิจัยและติดตามการเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามเพื่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์	• ศึกษาวิจัยชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ -ไลเคน -โครงการจัดสร้างแปลงอนุรักษ์พันธุกรรมไม้ในสภาพถิ่นเดิม -โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างป่าไม้และพลวัตรของระบบนิเวศป่าไม้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (อส.) วท. กษ. สธ. องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐ ๐.๑๕ ๔๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษาชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๓.๒๐
		• อนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๙๕
		• อนุรักษ์กล้วยไม้ไทย (รองเท้านารี หนวดฤาษี รองเท้านารีปีกแมลงปอ สกุลสิรินธรเนีย สกุลเอื้องดินใบไผ่ เอื้องมือชะนี ฟ้ามุ่ย) และปลูกเลี้ยงฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศโดยการอบรมชุมชน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๓
	๒.๑.๓.๕ ดำเนินการฟื้นฟูชนิดพันธุ์ในแหล่งน้ำธรรมชาติที่ถูกคุกคาม และมีประชากรลดลง	• จัดลำดับความสำคัญและวางมาตรการในการฟื้นฟูระบบนิเวศสำคัญ	ทส. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• เพาะและขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำและพืชน้ำที่อยู่ในสถานภาพถูกคุกคามในธรรมชาติ เพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ	ทส. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๑.๓.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง และจัดตั้งเครือข่ายเพื่อดูแล ปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในแหล่งน้ำธรรมชาติ	• จัดตั้งเครือข่ายชุมชนเพื่อดูแล ปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม	ทส. กษ. มท.(อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• โครงการเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลา ประชามีสุข (อ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์)	กฟผ. กษ. (กรมประมง) จ.ขอนแก่น จ.หนองบัวลำภู	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๗๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๑.๔ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเกษตร ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สัตว์เลี้ยง สายพันธุ์ป่าและพื้นเมือง จุลินทรีย์ รวมถึงชนิดพันธุ์อื่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา	๒.๑.๔.๑ ประเมินสถานภาพการใช้ประโยชน์ของสายพันธุ์สัตว์ในการผลิตปศุสัตว์ เพื่อรวบรวมข้อมูลและศักยภาพของชนิดพันธุ์สัตว์ที่มีอยู่ในประเทศไทย และใช้เป็นฐานในการพัฒนาปรับปรุงการผลิตสัตว์ในอนาคต รวมทั้งพัฒนาดัชนีชี้วัดความยั่งยืนในการใช้และการผลิตสินค้าปศุสัตว์	• สำรวจจัดจำแนกและประเมินสถานภาพของพันธุ์ปศุสัตว์และจัดทำระบบฐานข้อมูล	กษ. (กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	
	๒.๑.๔.๒ อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร	• จัดทำแนวทางการระมัดระวังความเสียหายอันเนื่องมาจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่อาจเกิดขึ้นต่อความหลากหลายทางพันธุกรรมทางการเกษตรและสายพันธุ์ป่า รวมทั้งชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ เฉพาะถิ่นหายาก	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘	๑๐.๐๐
		• พัฒนาเทคโนโลยีการเก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมที่ใช้ในการผลิตอาหารและการเกษตร	ทส. กษ. สธ. มท. สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๑.๔.๓ สำรวจ รวบรวมและศึกษาเชื้อพันธุกรรมพืชและสัตว์ป่า กลุ่มที่สำคัญจากแหล่งพันธุกรรมต่างๆ	• สำรวจรวบรวมและศึกษาเชื้อพันธุกรรมพืชและสัตว์ป่าที่สำคัญจากแหล่งธรรมชาติและนอกถิ่นอาศัย -โครงการบริหารจัดการเชื้อพันธุ์พืชป่าและสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์โดยสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานของแผนกลยุทธ์ไอจิ	ทส. (ทช.) ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐ ๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		-โครงการจัดทำฐานข้อมูลสมรรถนะแหล่งเชื้อพันธุกรรม -โครงการขยายพันธุ์ไม้ป่าและการคืนพันธุกรรมสู่ถิ่นเดิม -โครงการบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่านอกสภาพถิ่นเดิม			
		• สำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมข้าว	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๙	๓.๐๐
		• อนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติ	กษ. (กรมการข้าว)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กฟผ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙๕.๐๐
		• รวบรวมและจัดทำข้อมูลพันธุกรรมระดับชีวโมเลกุล (ข้อมูลดีเอ็นเอ) ของพืชและสัตว์ป่าแต่ละชนิดที่สำคัญจากแหล่งธรรมชาติ	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพพืชอาหารสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๑.๔.๔ ส่งเสริม และสนับสนุนธนาคารเชื้อพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์	• จัดตั้ง/พัฒนาธนาคารเชื้อพันธุ์พืช สัตว์และจุลินทรีย์ -โครงการจัดสร้างสวนรวมพันธุ์ไม้ป่า -โครงการปรับปรุงพันธุกรรมไม้ป่า -โครงการจัดสร้างธนาคารจุลินทรีย์ทางสัตวแพทย์	ทส. กษ. วท. สถาบันการศึกษา ทส. (อส.) กษ. (กรมปศุสัตว์)	 ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	 ๒๐.๐๐ ๓๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการสำรวจรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพื้นเมือง พืชป่า ที่เป็นเครือญาติกับพืชปลูก	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๐
		• โครงการสำรวจความหลากหลายของพืชในภาคเหนือ - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติดอยหลวง จังหวัดเชียงราย - ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณเขาหินปูนในอุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท จังหวัดลำปาง	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๕๐
		• โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมกล้วยไม้ : ธนาคารเมล็ดพันธุ์และราไมคอร์ไรซากล้วยไม้	ทส.(อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๖๐
		• โครงการปรับปรุงพัฒนาห้องเก็บรักษาพันธุกรรมพืชในสภาพปลอดเชื้อ ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าฯ	ทส.(อสพ.)	๒๕๕๘	๘.๐๐
		• เครือข่ายคลังเก็บรักษาจุลินทรีย์แห่งประเทศไทย (TNCC) และเชื่อมโยงเครือข่ายระดับอาเซียน	วท. (สวทช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• โครงการธนาคารเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำ เพื่อเก็บรวบรวมเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำและพรรณไม้น้ำสายพันธุ์จากธรรมชาติและจากการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์ เก็บรักษาระยะยาวโดยวิธีแช่แข็ง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ การปลูกเลี้ยงในโรงเรือนและระบบไฮโดรโพรนิกส์	กษ. กรมประมง	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๑.๔.๕ การลดความเสี่ยงจากการสูญพันธุ์ของสายพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองโดยเก็บรักษาสายพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทยในรูปแบบธนาคารดีเอ็นเอ (Bio-Bank)	• จัดทำทะเบียนพืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทย	ทส.(สพภ.)	๒๕๕๘–๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• จัดทำ “ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA Fingerprint)” พืชพื้นเมืองและสัตว์พื้นเมืองของไทย	ทส.(สพภ.)	๒๕๕๘–๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• จัดทำแหล่งเก็บรักษาพันธุ์พืชพื้นเมืองและสัตว์พืชเมืองของไทย ในรูปแบบที่มีชีวิต ไม่มีชีวิต (ซาก) และลายพิมพ์ดีเอ็นเอ	ทส. (สพภ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๕๕๘–๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๑.๔.๖ สนับสนุนงานวิจัยที่ดำเนินการโดยภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืชและสัตว์พื้นเมืองอย่างยั่งยืน	• ส่งเสริมภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชนดำเนินการวิจัยพันธุกรรมพืชและสัตว์พื้นเมือง โดยแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น -โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืชป่าและสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้	กษ. ทส. วท. องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
๒.๑.๕ พัฒนาและผลักดันให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก	๒.๑.๕.๑ จัดทำแนวทางและมาตรการที่สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์	• จัดทำยุทธศาสตร์สำหรับการอนุรักษ์พืชที่ตอบสนองต่อเป้าหมายกลยุทธ์ทั่วโลกว่าด้วยการอนุรักษ์พืช รวมถึงจัดทำแนวทางและกำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย	ทส. (สผ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๐๐
	๒.๑.๕.๒ สร้างเครือข่ายและเสริมสร้างสมรรถนะเครือข่ายในการดำเนินงานตามเป้าหมายและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์	• สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พืชรวมถึงเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย	ทส. (อสพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

๒.๒ แผนปฏิบัติการลดภัยคุกคามและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติโดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบในการป้องกันผลกระทบต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยจากภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด โครงการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒. แนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๒.๑ จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง	๒.๒.๑.๑ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตร และการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	• กำหนดมาตรฐานการเพาะปลูกพืชเกษตร และการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	ทส. กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๑.๒ ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	• กำหนดมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ	ทส. กษ. (กรมประมง) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๑.๓ ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชอย่างยั่งยืน รวมถึงการควบคุมเพื่อให้ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวจากพืชป่ามีความยั่งยืน	• จัดทำมาตรการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จากพืชซึ่งได้มาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน	กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• จัดทำทะเบียน ติดตาม และตรวจสอบผลผลิตที่ได้จากพืชป่า • จัดทำมาตรฐานรับรองผลิตภัณฑ์จากพืชที่ได้มาจาก	ทส. (อส. สพภ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (สถาบันการแพทย์	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		แหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน • เสริมสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้ประโยชน์จากพืชป่าอย่างยั่งยืนเพื่อป้องกันการเก็บเกี่ยวเกินศักยภาพ • จัดทำวิธีการและข้อเสนอแนะการเก็บผลผลิตจากป่าโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	แผนไทย) มท. (อปท.) ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน		
	๒.๒.๑.๔ อนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์พืชป่าไม่ให้สูญพันธุ์เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ	• ส่งเสริมการบังคับใช้และดำเนินการตามกฎหมายภายใต้อนุสัญญาไซเตสอย่างเคร่งครัด • ติดตาม ตรวจสอบสถานภาพชนิดพันธุ์พืชป่าที่มีการค้าขายระหว่างประเทศเพื่อจัดทำมาตรการคุ้มครอง • สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเฝ้าระวังการค้าพืชป่าที่ผิดกฎหมาย	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) กต. กค. (กรมศุลกากร) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
๒.๒.๒ ควบคุมและป้องกันทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น ที่อาจได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๒.๒.๒.๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่ง และระบบนิเวศเปราะบางอื่น อย่างผสมผสานและบูรณาการตามโปรแกรมงานของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	• วิเคราะห์ศักยภาพการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆ จากกิจกรรมมนุษย์ของระบบนิเวศเปราะบาง เพื่อกำหนดมาตรการรักษาและควบคุมดูแลผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ			
		-ความสามารถในการกลับสู่สภาพเดิมของแนวปะการังในน่านน้ำไทย	ทส. (ทช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๙๐
		-ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคน และราทะเล	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๑๐
		• ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ระบบนิเวศทะเล ชายฝั่งและเกาะ และระบบนิเวศเปราะบางอื่น	ทส. (ทช.) มท. (จังหวัด อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๖๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเตรียมมาตรการเพื่อรับมือในอนาคต	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		• ประเมินพื้นที่ที่เหมาะสมในการฟื้นฟูแนวปะการังที่ได้รับความเสียหายจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๕๐
	๒.๒.๒.๒ ติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศเปราะบาง	• จัดทำแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาทบทวน ติดตามตรวจสอบ และวางมาตรการลดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ จากโครงการพัฒนา	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• ติดตามตรวจสอบและประเมินสถานการณ์สูญเสียระบบนิเวศทะเล ชายฝั่งและเกาะ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยคุกคาม	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๒๙.๐๐
		• ติดตามตรวจสอบสถานภาพถิ่นอาศัยตามธรรมชาตินอกพื้นที่คุ้มครองทางทะเล ชายฝั่ง และเกาะ ที่ถูกคุกคามหรือถูกแบ่งแยก	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• โครงการแปลงศึกษาถาวรและโครงสร้างสังคมพืชในสวนบ้านร่มเกล้าในพระราชดำริ จ.พิษณุโลก	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
	๒.๒.๒.๓ ควบคุมกิจกรรมการประมงไม่ให้กระทบเสียหายรุนแรงต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกคุกคาม และแหล่งที่อยู่อาศัย	• ควบคุมกิจกรรมการประมงไม่ให้กระทบเสียหายรุนแรงต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ถูกคุกคาม และแหล่งที่อยู่อาศัย - โครงการเฝ้าระวัง ตรวจติดตามและควบคุมการทำประมงพื้นที่ทั่วไปครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัดชายทะเล - โครงการเฝ้าระวัง ตรวจติดตามและควบคุมการทำประมงพื้นที่แหล่งวางไข่และเลี้ยงตัวในวัยอ่อน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	 ๒๗๐.๐๐ ๒๙๗.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕ จังหวัดชายทะเล - โครงการเสริมสร้างการจัดการชุมชนประมงต้นแบบ - โครงการยุวและเยาวชนประมง - โครงการการปฏิบัติงานร่วมเครือข่ายเฝ้าระวังการทำประมง			 ๓๒.๔๐ ๙.๐๐ ๕.๔๐
		• กำหนดมาตรการแก้ไขผลกระทบการเก็บเกี่ยวสัตว์น้ำต่อปริมาณสัตว์น้ำสำรองและระบบนิเวศที่เป็นแหล่งวางไข่และอนุบาลตัวอ่อน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๐.๒๐
		• ส่งเสริมการจัดการสัตว์น้ำเพื่อการประมงตามข้อถือปฏิบัติเพื่อการประมงอย่างรับผิดชอบ (code of conduct for responsible fisheries)	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• วิเคราะห์แนวโน้มปริมาณสัตว์น้ำต่อกำลังการจับและศักยภาพการจับสัตว์น้ำ	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ศึกษาเส้นทางและผลกระทบของชนิดพันธุ์ที่มีการเคลื่อนย้ายข้ามถิ่นภายในประเทศ	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๑.๐๐
		• ทบทวนช่องว่างของกฎหมาย นโยบายที่เอื้อต่อการประมงอย่างไม่ยั่งยืน	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๒.๔ วางกลไกควบคุมและติดตามตรวจสอบผลกระทบมลพิษต่อระบบนิเวศ	• กำหนดนโยบายและมาตรการบริหารจัดการมลพิษ	ทส. (คพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๖๕.๓๐
		• จัดทำและรักษาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ อย่างต่อเนื่องสำหรับกิจกรรมหลักประเภทโรงไฟฟ้า เขื่อน เหมือง และสถานีไฟฟ้าแรงสูง	กฟผ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบประจำปี กฟผ.
		• ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุของมลพิษและผลกระทบต่อระบบนิเวศ	ทส. (สผ. คพ.) มท. (จังหวัด อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม (คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน น้ำทะเล และผลกระทบจากกากของเสียอันตราย)	ทส. (คพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑,๑๗๗.๕๘
		• ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเล ปริมาณมวลสารในทะเลและปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี (red tide)	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• จัดให้มีระบบหรือช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชนในการติดตามตรวจสอบผลกระทบของมลพิษ -แผนงานการสร้างเครือข่ายติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโรงไฟฟ้าโดยชุมชนท้องถิ่น (โรงไฟฟ้าจะนะ, โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ,โรงไฟฟ้าวังน้อย)	กฟผ.	๒๕๕๘	๑.๗๐
	๒.๒.๒.๕ ทบทวนหลักเกณฑ์ กฎระเบียบกฎหมายเพื่อวางรูปแบบ/กรอบแนวทางการหยุดยั้งการทำลายระบบนิเวศประเภทต่างๆ	• ศึกษาเพื่อทบทวน ปรับปรุงและยกระดับกฎระเบียบเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในกรณีระบบนิเวศเปราะบาง (เกาะ,ป่าต้นน้ำ) (Intensive biodiversity impact assessment) เข้าสู่นโยบายและกฎหมายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ศึกษาจัดทำกฎระเบียบที่แก้ไขการใช้กฎหมายที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศธรรมชาติไปเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘	๓.๐๐
	๒.๒.๒.๖ ส่งเสริมกระบวนการชดใช้และเยียวยากรณีการพัฒนาก่อให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	• ศึกษาเพื่อผนวกมาตรการชดใช้และเยียวยาผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในกฎระเบียบ	ทส.	๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ส่งเสริมอาชีพทดแทนอาชีพที่เกี่ยวกับการทำลายหรือก่อให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ	กษ. (กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๒.๒.๗ จัดหาเงินทุนสนับสนุนการจัดการพื้นที่คุ้มครองหรือระบบนิเวศที่สำคัญ	• จัดทำมาตรการ/กลไกทางการเงินหรือเงินอุดหนุนจากผู้ได้รับประโยชน์ไปยังผู้รักษาทรัพยากร	ทส. กค. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
๒.๒.๓ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้งป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	๒.๒.๓.๑ ส่งเสริมให้มีการสำรวจโรคติดต่อที่มีความสำคัญระหว่างสัตว์ป่าและปศุสัตว์	• สำรวจโรคติดต่อที่สำคัญในหมูป่า	ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• สำรวจโรคปากเท้าเปื่อยและโรคติดต่อสำคัญในกระทิง ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขาแผงม้า	ทส. (อสส. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐
	๒.๒.๓.๒ ส่งเสริมให้มีการสำรวจโรคและสร้างมาตรการควบคุมป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน	• สำรวจวัณโรคในสัตว์เลี้ยงและควาญช้าง	ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐
		• สำรวจโรคในสัตว์ป่ากลุ่มชะมด-อีเห็น	ทส. (อสส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
	๒.๒.๓.๓ ป้องกันการเกิดโรคระบาด	• แก้ไขปัญหาการเกิดโรคระบาดในกุ้ง	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘	๗๒.๗๐
	๒.๒.๓.๔ การเฝ้าระวังโรคอุบัติใหม่และเชื้อดื้อยา	• โครงการสำรวจและศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ก่อโรคในปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
		• โครงการสำรวจและเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาในปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๗๐
		• โครงการจัดตั้งธนาคารจุลินทรีย์ทางสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๔๐
		• ป้องกันและควบคุมโรคอุบัติใหม่ในสัตว์ธรรมชาติ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๗.๖๙
๒.๒.๔ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๒.๒.๔.๑. พัฒนาและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ส่งเสริมกิจกรรมเกตรในชุมชนเมืองตามหลักแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	• ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารสกัดทางชีวภาพ และเกษตรอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี	กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• สร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรโดยการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ส่งเสริมการขยายพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำเพื่อการประมงทะเลพื้นบ้าน และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	กษ.(กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• เผยแพร่องค์ความรู้การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนผลิตปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๒.๒.๔.๒ สนับสนุนให้สถานที่ราชการ สถานศึกษาและศาสนสถาน เป็นพื้นที่นำร่องกิจกรรมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ศูนย์รวบรวมพันธุ์ไม้พื้นถิ่น ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม พื้นที่สีเขียวในอาคาร เป็นต้น	• ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่	ทส. (สผ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๒.๔.๓ ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นโดยคำนึงถึงความสามารถในการให้บริการของระบบนิเวศ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	• ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	ทส. กก. (ททท.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• ส่งเสริมการพัฒนาศึกษาวิจัยและส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	ทส. (สพภ.) วว. กก. สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• จัดทำและเสริมสร้างสมรรถนะในการดำเนินการตามกลไกการเฝ้าระวังและติดตามผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับท้องถิ่น	ทส. (สผ.) กก. (ททท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๙.๑๕
	๒.๒.๔.๔ สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น งานวิจัยชุมชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และระดับท้องถิ่น	• โครงการศูนย์รวบรวมองค์ความรู้และจัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐๐.๐๐
		• สนับสนุนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• สร้างศูนย์พัฒนาการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของชุมชน	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๕๐

๒.๓ แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ

ตัวชี้วัด
๑. จำนวนนโยบาย และแผนในระดับต่างๆ ที่ได้รับการผนวกเรื่องการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
๒. มีเครื่องมือ กลไก กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ เฝ้าระวัง รักษา ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ
๓. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรือแรมซาร์ไซต์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง
๔. จำนวนระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการยกระดับให้มีสถานภาพดีขึ้นกว่าเดิม
๕. จำนวนจังหวัดที่มีทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำของจังหวัด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๓.๑ บูรณาการเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าสู่นโยบาย และแผนในระดับต่างๆ	๒.๓.๑.๑ สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ พร้อมทั้งผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปผสานสอดแทรกเข้าสู่นโยบายและแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	• ส่งเสริมให้การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นวาระแห่งชาติ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	-
		• จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ/พื้นที่ชุ่มน้ำ ในระดับนโยบายและแผนแต่ละภาคส่วน	ทส. กษ. หน่วยดำเนินงานด้านพื้นที่ชุ่มน้ำ/ความหลากหลายทางชีวภาพ จังหวัด	๒๕๕๙	-
	๒.๓.๑.๒ จัดทำและสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	• การจัดทำคู่มือมาตรฐานการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		• การรวบรวมแนวทางปฏิบัติที่ดีในการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด	ทส. (สผ.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย Thai Water Partnership	๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย Thai Water Partnership	๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๓.๑.๓ ผลักดันให้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ	• ศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติและระดับนานาชาติ จำนวน ๕ แห่ง	ทส. (ทน.)	๒๕๕๙	๑๒๕.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบของการขุดลอกหรือการดำเนินการใดๆ ที่อาจส่งผลเสียที่มากกว่าการได้แค่พื้นที่เก็บกักน้ำ โดยมีแผนการบริหารจัดการน้ำที่ได้มา รูปแบบการขุดลอกที่จะอนุรักษ์ระบบนิเวศ รูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำบางแห่งที่อยู่ใกล้ชุมชนให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจหรือให้สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด	ทส. (ทน.)	๒๕๕๙	๒๐.๐๐
	๒.๓.๑.๔ ผลักดันให้มีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	• จัดทำขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำพร้อมแนวกันชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม	ทส. (สผ. ทสจ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘- ๒๕๕๙	๒.๐๐
		• การติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๐.๕๐
		• การสำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัดทุกจังหวัด	ทส. (สผ. ทสจ.) มท. (อปท.) ชุมชน	๒๕๕๙	๑๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพื่อกำหนดขอบเขตการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำให้อยู่ในความสมดุล	ทส. (สผ. ทน.) กษ. (กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๙	๕๐.๐๐
	๒.๓.๑.๕ ผสานการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อผลักดันให้สามารถลดการสูญเสียระบบนิเวศ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ ระบบนิเวศเกษตรบนพื้นที่สูง	• ส่งเสริมบทบาทของชุมชนที่อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิผล	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๑๙๕.๐๐
		• ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องมูลค่าบริการจากพื้นที่ชุ่มน้ำในเรื่องน้ำ การเกื้อกูลต่อสุขอนามัย และการกินดีอยู่ดี ตลอดจนความผาสุกของชุมชนที่เกี่ยวข้อง	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ส่งเสริมบทบาทสตรีท้องถิ่นในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. สธ. ศธ. ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
	๒.๓.๑.๖ ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ควบคู่ไปกับการประเมินสถานภาพ/ศักยภาพในแต่ละระบบนิเวศที่มีความสำคัญและศึกษา	• วางรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับชุมชนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังรักษาระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ - จัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัด	ทส. สธ. ศธ. มท. (อปท) องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	ผลกระทบให้ครอบคลุมทุกมิติ	- ศึกษาการเกิดโรคในเคนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนที่สัมพันธ์กับโรค ได้แก่ โรคพยาธิใบไม้ในตับ โรคพยาธิใบไม้ในเลือด โรคฉี่หนู และโรคที่เกิดจากแมลงพาหะนำโรคอื่นๆ เช่น ไข้เลือดออก มาลาเรีย เป็นต้น	จังหวัด		
		• ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวังระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
	๒.๓.๑.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือการป้องกันและติดตามตรวจสอบเฝ้าระวังกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ในระบบนิเวศต่างๆ	• ส่งเสริมการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพัฒนาของมนุษย์	ทส. ทส. (อปท.) จังหวัด ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
๒.๓.๒ ปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	๒.๓.๒.๑ ดำเนินงานตามพันธกรณีโปรแกรมงาน ข้อมมติของสมัชชาภาคีและการริเริ่มของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	• ติดตามตรวจสอบสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๒.๕๐
		• ฟื้นฟูระบบพื้นที่ชุ่มน้ำและปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ - หนองเล็งทราย หนองฮ่าง กว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา - หนองกอมเกาะ จังหวัดหนองคาย - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน จังหวัดมหาสารคาม - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานี - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าตาลเอน และพื้นที่ชุ่มน้ำทุ่ง	ทส. (อส.) มท. (กรมโยธาธิการและผังเมือง)	๒๕๕๙	๑๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		มหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองแวง จังหวัดชัยภูมิ - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองหัวคู จังหวัดหนองบัวลำภู - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา			
		• จัดตั้งเครือข่ายพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติ - สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่แรมซาร์ไซต์ ตลอดจนจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (สผ.) กก. (กรมการท่องเที่ยว ททท.)	๒๕๕๙	๒.๕๐
	๒.๓.๒.๒ นำเสนอให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญเป็นแรมซาร์ไซต์ (Ramsar site) และจัดทำแผนการจัดการอย่างมีส่วนร่วม กำหนดเขตอนุรักษ์/เขตการใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการบริหารจัดการแรมซาร์ไซต์ เฉพาะแห่ง	• เสนอพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์) อย่างน้อยปีละ ๓ แห่ง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• จัดทำแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นเขตพัฒนา เขตอนุรักษ์ พร้อมทั้งกำหนดแนวกันชนพื้นที่ และกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่ ปีละ ๒ แห่ง	ทส. (สผ. อส.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐
		• จัดทำผังเมืองรวม/ผังเมืองเฉพาะเพื่อกำหนดให้พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติเป็นพื้นที่เขียวหรือพื้นที่อนุรักษ์	มท. (กรมโยธาธิการและผังเมือง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐
		• การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐
		• การสำรวจ จำแนกและจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น	กษ (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๓.๒.๓ สำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มเติมทั้งกายภาพและชีวภาพ และสังคมเศรษฐกิจเพื่อทบทวน และปรับปรุงทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญของประเทศไทยและทบทวนแก้ไข เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปกป้องคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้อย่างมีประสิทธิผล	• ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิผล	ทส. (สผ. อส. ทช.) กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การใช้พื้นที่ต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำบึงบอระเพ็ด	กษ. (กรมประมง) สถาบันการศึกษา (ม.มหิดล) จังหวัด	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๒.๐๐
		• ปรับปรุงและจัดทำข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อทบทวนและปรับปรุงทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยใช้ภาพถ่ายออร์โธสีร่วมกับภาพถ่ายทางดาวเทียม	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๗.๕๐
		• ศึกษาประชากรนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๘.๐๐
		• ศึกษาชนิดและประชากรนกน้ำและนกอพยพในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญเร่งด่วนในการศึกษา - เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสัก - พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นเกาะต่างๆ ในภาคใต้ - พื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มแม่น้ำมูล - พื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง - พื้นที่ชุ่มน้ำที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง - พื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำยม - พื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำเวฬุ และอ่าวคุ้งกระเบน	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• สำรวจสถานภาพพื้นที่พรุ/หนองบึงน้ำจืดในประเทศไทย	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ทบทวนสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำทั่วประเทศ	ทส. (สผ. สป.ทส. อส. ทน. คพ. ทสจ. สสภ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบของสภาวะโลกร้อนต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ การเปลี่ยนแปลงประชากรและการสร้างรังวางไข่ของนกน้ำในประเทศไทยในพื้นที่ชุ่มน้ำ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐
		• ประเมินสถานภาพทางประชากรและการแพร่กระจายของนกน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทยเพื่อกำหนดกรอบด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากร	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• สำรวจและจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ประเภทหนอง บึง พรุ ในแต่ละลุ่มน้ำ	ทส. (ทน.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• ติดตามตรวจสอบสถานภาพและจัดทำขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นทั่วประเทศ	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน) มท. (อปท.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐๐.๐๐
	๒.๓.๒.๔ ผสานการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำเข้าด้วยกัน เพื่อผลักดันให้สามารถลดการสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำลงอย่างมีนัยสำคัญภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐	• จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเสนอผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำตลอดจนการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการทำงาน	ทส. (สผ. สส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• อนุรักษ์ ปรับปรุงและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น ประเภท หนอง บึง และพรุโดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติดั้งเดิม	ทส. (ทน.)	๒๕๕๙	๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเป็นผู้เสนอพื้นที่ชุ่มน้ำขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์	ทส. (สผ.) มท. (อปท.)	๒๕๕๙	-

๒.๔ แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจำแนกระบุและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ

ตัวชี้วัด มีข้อมูลทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและเส้นทางการแพร่ระบาดตามลำดับความสำคัญ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๔.๑ จำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และเส้นทางการแพร่ระบาดควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง และดำเนินมาตรการจัดการเส้นทางการแพร่ระบาดเพื่อป้องกันการนำเข้า และการตั้งถิ่นฐานที่รุกราน	๒.๔.๑.๑ จำแนก ระบุ และจัดลำดับความสำคัญของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	• ปรับปรุงทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกันควบคุมและกำจัดของประเทศไทย	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• ศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมถึงจัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่อนุรักษ์ -โครงการศึกษาและประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในสวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีและสวนรวมพรรณไม้ป่า ๑๖ สวน	ทส. (อส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๓.๐๐
		• ศึกษา สำรวจ และจัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้งจัดลำดับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขอนามัยของชุมชน	จังหวัด มท. (อปท.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐
	๒.๔.๑.๒ ศึกษา จำแนก จัดลำดับเส้นทางและวิธีการเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้งศึกษา สำรวจ ในแง่ของการแพร่กระจายและแนวโน้มการรุกรานตลอดจนผลกระทบต่อระบบนิเวศ	• ศึกษา สำรวจ รวบรวม ประเมินเส้นทางและวิธีการเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งการตั้งใจนำเข้าและติดเข้ามากับสิ่งอื่น รวมถึงปัจจัยในการแพร่ระบาด แนวโน้ม และความรุนแรงในการรุกรานและผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และจัดทำมาตรการกำจัด/ควบคุม เช่น	ทส. (อสส.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์) คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		-นำเข้าเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์สวยงามใน aquarium และ terrarium เหยื่อ และอาหาร -นำเข้าเพื่อการศึกษาวิจัย : โครงการการจัดทำแผนประชากรสัตว์ -ติดมาจากน้ำอับเฉาและชนิดพันธุ์เกาะติด : โครงการศึกษาชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและชนิดพันธุ์เกาะติด (biofouling) จากกิจกรรมการเดินเรือ -นำเข้าเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและปศุสัตว์ -นำเข้าเพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ -ติดมากับการท่องเที่ยว และอื่นๆ			
		• ติดตาม ตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว และมีแนวโน้มรุกรานที่สำคัญ และดำเนินปฏิบัติการกำจัด/ควบคุม	ทส. (อส.) กษ. (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• จำแนกชนิดและจำนวนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในแต่ละเส้นทาง เพื่อหาเส้นทางที่มีชนิดพันธุ์เข้ามาในประเทศมากที่สุด	คค. (กรมเจ้าท่า) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ศึกษาเส้นทางและผลกระทบของชนิดพันธุ์ที่มีการเคลื่อนย้ายข้ามถิ่นภายในประเทศ	กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• มดต่างถิ่นที่รุกรานที่มีผลกระทบต่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในพื้นที่อนุรักษ์	ทส. (อสพ. อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	
	๒.๔.๑.๓ ปรับปรุงกลไก และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	• จัดทำแนวทางประเมินชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่อาจส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และสุขอนามัยของประชาชนในประเทศไทย	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำคู่มือการดูแลจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (both exotic and invasive alien species) ในสวนพฤกษศาสตร์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๓๐
		• ขยายขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงานภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับ CITES IPPC OIE ให้ครอบคลุมเรื่องชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานและสอดคล้องกับการดำเนินงานสากล	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
	๒.๔.๑.๔ จัดทำ พัฒนา ปรับปรุง กลไกเกณฑ์ กฎระเบียบ เพื่อควบคุม ดูแลกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่คุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ	• พัฒนากฎ/ระเบียบ/แนวทาง หรือระบบการควบคุมดูแลการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และจัดทำกลไกการป้องกัน ประเมินวิเคราะห์ความเสี่ยงของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในประเทศ	กษ. (กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ปรับปรุงมาตรการ กฎระเบียบ กลไกการดำเนินงานทางกฎหมายและวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการให้สามารถป้องกัน ควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่อนุรักษ์สอดคล้องกับการดำเนินงานสากล	ทส. (อส. สผ.) กห. (กองทัพเรือ)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ศึกษากฎหมาย มาตรการ กลไกที่เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทางทะเล เพื่อวางมาตรการ กลไกภายในประเทศให้สามารถควบคุมและจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานทางทะเลได้	คค. (กรมเจ้าท่า)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๔.๑.๕ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานหรือมีแนวโน้มที่รุกรานไปใช้ประโยชน์	• ศึกษาวิจัยการนำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นไปใช้ประโยชน์เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาด	มท. (อปท.) วท. (สวทช.) สถาบันการศึกษา ชุมชน วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาเปรียบเทียบประโยชน์และผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ เศรษฐกิจ	ทส. (ออป.) วท. (สวทช.) กษ. (กรมชลประทาน) วช. สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา วช.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการป้องกัน ควบคุม กำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			กรมชลประทาน กรมประมง) ทส. (อส.) วท. (สวทช.) วช. ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ		
		• โครงการวิจัยการปลูกทดสอบแม่ไม้ยูโรฟิลลา เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพสูง	ทส. (ออป.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
	๒.๔.๑.๖ ติดตามและเฝ้าระวังการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	• ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ติดตาม กำจัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	จังหวัด กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• เฝ้าระวังการแพร่ระบาด และลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	ทส. (อส.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
	๒.๔.๑.๗ เสริมสร้างสมรรถนะให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนให้สามารถตรวจสอบ ป้องกัน เฝ้าระวัง ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	• จัดทำเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับการจำแนกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	ทส. (สผ. อส.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๑.๔๐
		• ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการให้สามารถจำแนกและรายงานการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่	กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๖.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		รุกรานได้ พร้อมทั้งสามารถกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเหล่านั้นได้อย่างถูกวิธี	กรมปศุสัตว์) วท. (อพวช.)		
		• จัดทำช่องทางและสร้างเครือข่ายการแจ้งข้อมูลชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	ทส. (สผ. อส. อสส. อสพ.) วท. (อพวช. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมชลประทาน)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• สร้างกลุ่มเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	ทส. (อส. อสส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร) ศูนย์วิจัยควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติ สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐

๒.๕ แผนปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่

ตัวชี้วัด มีเครื่องมือ กลไก สำหรับประเทศไทยในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒.๕.๑ ควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่	๒.๕.๑.๑ ทบทวน ปรับปรุง กรอบงานความปลอดภัยทางชีวภาพแห่งชาติปี ๒๕๕๐ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์และการควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ	• ศึกษาวิเคราะห์กรอบงานความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (LMOs) ที่นำไปใช้โดยตรงเป็นอาหารคน หรืออาหารสัตว์ และกระบวนการแปรรูป	กษ. (กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• การศึกษาเชิงนโยบาย/มาตรการ ควบคุมดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพในการใช้ประโยชน์จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมที่ไม่ก่อโรคในสภาพควบคุมระดับอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับพันธกรณีพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๙	๑.๐๐
	๒.๕.๑.๒ พัฒนากลไกการประสานงานและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ	• เพิ่มประสิทธิภาพและขยายเครือข่ายศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (BCH)	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๒.๕.๑.๓ เสริมสร้างสมรรถนะด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ แก่หน่วยงานต่างๆ รวมทั้ง เอกชน และประชาชน	• พัฒนาประสิทธิภาพห้องปฏิบัติการเพื่อทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• เพิ่มสมรรถนะสำหรับนักประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม	วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• แผนงานการเสริมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับนักวิชาการ นักวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน	วท. (ศช.)	๒๕๕๙	๒.๐๐
		• เสริมสร้างสมรรถนะด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของห้องปฏิบัติการโครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๕๐.๐๐
	๒.๕.๑.๔ วางระบบแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของ	• ดำเนินการเพื่อบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. .... และจัดทำกฎกระทรวง ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.) วท (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง มกอช.)	๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ.		สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อย.) กค. (กรมศุลกากร)		
	๒.๕.๑.๕ การอนุวัตการตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ และพิธีสารนาโงยา-กัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาฯ	• การให้สัตยาบันพิธีสารเสริมนาโงยากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการรับผิดและชดใช้ตามพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๐.๕๐
		• การจัดทำแนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินความเสียหายตามบริบทของพิธีสารเสริม	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๓.๐๐
๒.๕.๒ ส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	๒.๕.๒.๑ จัดเตรียมกฎเกณฑ์และแนวทางในเรื่องการรับผิดและชดใช้เมื่อเกิดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการขนส่ง การนำผ่าน การดูแล และการใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน	• จัดทำแนวทางระมัดระวังล่วงหน้าด้านความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๒.๐๐
		• สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางระมัดระวังล่วงหน้าในการเคลื่อนย้ายสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนอย่างปลอดภัย	ทส. (สผ.) วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง) สธ. (อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๙	๑๕.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพโดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

๓.๑ แผนปฏิบัติการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม

เป้าหมาย

๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. มีและใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

๒. มีกลไกการดำเนินงานเพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา

๓. มีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๑.๑ ปกป้องคุ้มครองแหล่งและทรัพยากรพันธุกรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม โดยเร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบและกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	๓.๑.๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการให้สัตยาบันพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม	• ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าเป็นภาคีพิธีสารนาโงยาฯ รวมถึงความพร้อมของภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานตามพิธีสารนาโงยาฯ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	-
		• จัดประชุมเผยแพร่สาระของพิธีสารนาโงยาฯ แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่างๆ	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			สถาบันการศึกษา หน่วยวิจัยต่างๆ		
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
	๓.๑.๑.๒ เร่งรัดให้มีการจัดทำและปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ	• พัฒนาและปรับปรุงกลไก กฎระเบียบ และแนวทางการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ สวก.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ศธ. (สกอ. สถาบันการศึกษา) วช. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
		• พัฒนากลไกในการเข้าถึง แบ่งปันผลประโยชน์และติดตามตรวจสอบการใช้วัสดุชีวภาพ	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๗	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกฎระเบียบและกลไกที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำมาตรการเชิงนโยบาย กฎหมายและองค์กร ที่สอดคล้องกับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) ศธ. (สกอ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐
		• ศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ดี หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและข้อตกลงในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา หน่วยวิจัยต่างๆ ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ศึกษา พัฒนา และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ. อส.) กษ. (กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๓.๑.๑.๓ บูรณาการหลักการและเงื่อนไขการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียมเข้าไปอยู่ในแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	• ส่งเสริมและผลักดันการบังคับใช้ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• จัดทำระเบียบและกลไกเรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพระดับหน่วยงานให้เป็นไปตามตามพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ และระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔	ทส. (สผ.อส.ปม.ทช.อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• เสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามพันธกรณีของพิธีสารนาโงยาฯ และระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าถึงและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔	ทส. (สผ. อส. ปม. ทช. อสพ. อสส.) วท. (ศช. วว. สวทช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ สวก.) สธ. (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์) พณ. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ศธ. (สกอ. สถาบันการศึกษา) วช. ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
			สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๓.๒ แผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด ๑. เพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่า	๓.๒.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยทรัพยากรชีวภาพ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ โดยอาศัยองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	• การศึกษาความคุ้มค่า (มูลค่าทางเศรษฐกิจ) ที่เป็นผลจากการสนับสนุนผู้ประกอบธุรกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		• ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเห็ดพื้นเมืองอีสานเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๒.๒๖๙
		• ชุดโครงการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากพืชสมุนไพร และจุลินทรีย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		• การวิจัยและพัฒนาไม้พะยูงเพื่อการปลูกป่าและใช้ประโยชน์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๖
		• ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์ของจุลินทรีย์ด้านปศุสัตว์เพื่อคุ้มครองพันธุกรรมปศุสัตว์และเพิ่มมูลค่าเชิงพาณิชย์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๐๐
		• วิจัยพัฒนาพืชเศรษฐกิจ: ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง อ้อย ลำใย ทุเรียน มังคุด สัปปะรด ถั่วเหลือง ส้มโอ มะพร้าวน้ำหอม พืชสมุนไพร พืชผักและเห็ด พืชไร่ และไม้ผลเศรษฐกิจอื่นๆ	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• วิจัยและพัฒนาพืชสวนอุตสาหกรรม	กษ (กรมวิชาการเกษตร	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• วิจัยและพัฒนาพืชกลุ่มไม้ดอก ไม้ประดับ	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• วิจัยศึกษาพืชทดแทนพลังงาน	กษ (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาวิจัยและพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๐๐
		• การให้ทุนอุดหนุนกรอบงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ	วช.	๒๕๕๘	-
		• การวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์ไม้ไผ่เพื่อการพาณิชย์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๐
		• การวิจัยเห็ดป่ากินได้ชนิดเอคโตไมคอร์ไรซ่า	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๒
		• การเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าผลิตผลป่าไม้	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๖๔
		• การใช้ประโยชน์ไม้สน ๕ ชนิด ด้านพลังงานและเคมีภัณฑ์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๖
		• การพัฒนาระบบการเพาะเลี้ยงและการใช้ประโยชน์ครั่ง	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๖๖

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• การเพิ่มมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของไม้สนประดิพัทธ์ในอนาคต	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๖
		• การทดสอบพันธุกรรมและปรับปรุงพันธุ์ไม้ประดู่เพื่อการปลูกป่าเศรษฐกิจ	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๐๗
		• การวิจัยและพัฒนาไม้หอมแก่นจันทร์เพื่อการค้า	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๑๘
		• การจัดการสวนป่าสักอย่างยั่งยืนเพื่อเกษตรกร	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๙๔
		• การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมของพันธุ์ไม้ยางรัก	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๔๐
		• การวิจัยและพัฒนาไผ่ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๖
		• การปรับปรุงพันธุ์ไม้สนประดิพัทธ์ ระยะที่ ๒ สำหรับการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๘
		• การศึกษาเชิงเศรษฐกิจด้านผลผลิตป่าไม้	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๘
		• การวิจัยและพัฒนาสวนป่าเชิงเศรษฐกิจและการใช้ไม้สวนป่าเพื่อชุมชนและอุตสาหกรรม	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๔๒
	๓.๒.๑.๒ ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสำหรับการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการวิจัยประโยน์ความหลากหลายทางชีวภาพสู่ผู้ประกอบการ	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓.๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ	๓.๒.๒.๑ เสริมสร้างสมรรถนะในการพึ่งพาตนเองของชุมชนด้านเทคโนโลยีการผลิต และการตลาด ในการใช้ประโยชน์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้เข้มแข็งในการผลิตสินค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน	• การผลิตสินค้าและบริการชุมชนคุณภาพและสร้างวิสาหกิจชีวภาพเข้มแข็ง	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๕๐ (แผนการสร้างความเข้มแข็งชุมชน สพภ.)
		• โครงการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP ด้วยหลักสูตรการบริหารจัดการนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) ๕ ภูมิภาค	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๓๒.๐๐
		• การพัฒนาส่งเสริมอาชีพจากการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของสัตว์พื้นเมือง ผลิตเป็นสินค้าและบริการชุมชนต่อยอดเป็นเชิงธุรกิจ	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ศึกษาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรชีวภาพทางด้านปศุสัตว์เชิงพาณิชย์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• การขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖.๑๖
		• โครงการพัฒนาสัตว์เลี้ยงไทย	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๖
	๓.๒.๒.๒ พัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศโดยการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต การบริโภคสีเขียว การสร้างนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ	• ศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ และดำเนินการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ /พัฒนากลไก กฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๒๐ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• การพัฒนาตรารับรองและการรับรองผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Bioeconomy)	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๗.๖๘ (แผนการสร้างความเข้มแข็งชุมชน สพภ.)

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการศูนย์พัฒนาและส่งเสริมธุรกิจการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๒.๐๐ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• ศึกษานโยบายและจัดทำข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมของสินค้าชีวภาพทั้งในและต่างประเทศ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๙๐ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• การพัฒนาจับคู่ธุรกิจ และการศึกษาเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการโดยความร่วมมือกับเอกชน/ผู้ประกอบการสถาบันการศึกษา บริการให้คำปรึกษาและบ่มเพาะธุรกิจ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๘๓ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัตว์ป่า	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๐.๘๓ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)
		• การสร้างพันธมิตรและความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๗๔ (แผนงานส่งเสริมธุรกิจจากฐานชีวภาพ สพภ.)

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการศูนย์ความเป็นเลิศในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๕.๐๐ (แผนการสร้างความเข้มแข็งชุมชน สพภ.)
	๓.๒.๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร รวมถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ	• จัดตั้งและดูแลศูนย์ชีววัสดุประเทศไทย Thailand Bioresource Research Center (TBRC)	วท. (สวทช. ศช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕๕.๐๐
		• สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเชิงพาณิชย์	วท. (ศช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สธ. (อย.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• โครงการศูนย์นวัตกรรมการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์	วท. (วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔๐.๐๐
		• การศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (Bio-based Industry) ของประเทศไทย	วท. (สวทน. สวทช. ศช.)	๒๕๕๘	๐.๕๕
๓.๒.๓ พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้	๓.๒.๓.๑ พัฒนาฐานข้อมูล	• การบูรณาการเครือข่ายสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น (Bio Gang) • จัดทำสารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและบัญชีรายการทรัพย์สินชีวภาพเพื่อเผยแพร่ • โครงการพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพแห่งชาติ (National Bio-Economy Database Clearing House)	ทส. (สพภ.) ทส. (สพภ.) ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓๐.๔๐ ๔๕.๖๐ ๖๖๔.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๓.๒.๓.๒ ศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้/ภูมิปัญญา	• โครงการศึกษาพัฒนาต่อยอดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ • โครงการศึกษาตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ (ในประเทศ/ต่างประเทศ)	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๙ ๒๕๕๙	๖๐.๐๐ ๑๒.๐๐
		• โครงการแนวทางการพัฒนาผลิตภัรฑ์จากพืชวงศ์ขิง-ข่า การใช้ประโยชน์พืชสกุลมหาหงส์ เพื่อพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์ต้านการอักเสบ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๗-๒๕๕๘	๑.๙๙
	๓.๒.๓.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้	• ศึกษาและจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเมือง • โครงการพัฒนาสถาบันเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-Economy Acadamy) เพื่อฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบธุรกิจชีวภาพ	ทส. (สพภ.) ทส (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๔.๘๐ ๓.๐๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

๔.๑ แผนปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้และฐานข้อมูล

เป้าหมาย ๑. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด ๑. มีระบบฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๒. สัดส่วนนักอนุกรมวิธานประจำอยู่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น

๓. มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

๔. มีองค์กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๔.๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมถึงการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	๔.๑.๑.๑ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนในการส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงอนุกรมวิธาน	• ศึกษา กำหนดแนวทางและแผนงานในการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพให้ครอบคลุมการพัฒนาองค์ความรู้บุคลากร การเผยแพร่ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึง พัฒนาความรู้ด้านอนุกรมวิธานและฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) กษ. วท. (วว. สวทช. สวทน.) สธ. ศธ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• โครงการคลังทรัพยากรชีวภาพและวัสดุวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ	วท. (วว.)	๒๕๕๖-๒๕๕๘	๙.๕๐
	๔.๑.๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรนักวิจัย และนักอนุกรมวิธานด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้ทัดเทียมกับนานาชาติ	• ผลิตนักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับปริญญาตรี-โท-เอก	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• อบรมบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สส.) วท. (สวทช.) กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง) ศธ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• อบรมเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติว่าด้วยการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สส. อส. ปม.) วท. กษ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดฝึกอบรมบุคลากรในการสำรวจและติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ. อส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดอบรมหลักสูตร International Certificate Course on Biodiversity Monitoring and Management	อสพ. สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ผลักดันให้เกิดการเพิ่มส่วนงานและตำแหน่งนักอนุกรมวิธานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้งาน	สำนักงาน กพ.	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		อนุกรมวิธานเป็นวิชาชีพพิเศษเป็นสาขาขาดแคลนโดยได้รับค่าตอบแทนพิเศษสำหรับวิชาชีพ			
		• จัดสรรทุนเล่าเรียนสาขาอนุกรมวิธานตามความต้องการของหน่วยงาน	ทส. (อส.) วท. กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) สำนักงาน กพ. สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		-อนุกรมวิธานไลเคน	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• จัดสรรทุนฝึกอบรมและดูงานด้านอนุกรมวิธานอย่างต่อเนื่อง -อนุกรมวิธานไลเคน	ทส. (อส.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ฝึกอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรเพื่อใช้ความรู้ด้านอนุกรมวิธานสำหรับปฏิบัติงาน			
		-โครงการเสริมสร้างสมรรถนะพนักงานด้าน Application of International Environmental Law	ทส. (อสพ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		: Biodiversity -ฝึกอบรมอนุกรมวิธานสำหรับปฏิบัติงาน (Advance Taxonomy) พืช/แมลง • เสริมสร้างสมรรถนะ นักอนุกรมวิธานแมลงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - การอบรมนักอนุกรมวิธานแมลงในวงศ์ Scolytidae,Empididae	ทส. (อสพ. อส.) ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๙	๑.๕๐ ๑.๐๐
		• ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภาคสนามเป็นนักอนุกรมวิธานสมทบ -อนุกรมวิธานไลเคน	ทส. (อส.) มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๕
		• ฝึกอบรมและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นนักอนุกรมวิธานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี	มท. (อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๐
		• จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอนุกรมวิธานพืชเบื้องต้น (Principle Taxonomy) และการระบุชนิดพืช (Plant Identification)	ทส. (สผ. อส. อสพ.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
	๔.๑.๑.๓ สนับสนุนการดำเนินงานและผลักดันการจัดตั้งและเพิ่มสมรรถนะพิพิธภัณฑ์และธนาคารเชื้อพันธุ์ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ให้เป็นมาตรฐานสากล	• พัฒนาการพิพิธภัณฑ์แมลงของ อสพ. ระยะที่ ๑	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาพืช และสัตว์ทะเลฝั่งอ่าวไทย จังหวัดระยอง	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗๕.๐๐
		• ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรพืชและสัตว์ทะเล	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
	๔.๑.๑.๔ เสริมสร้างสมรรถนะสถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และเครือข่าย ในการศึกษา สำรวจ และจัดเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ชนิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พื้นที่สีเขียวและระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเมือง เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่	• จัดฝึกอบรมบุคลากรในการศึกษา สำรวจ และติดตามตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ. อส.) วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดทำคู่มือการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๒๐
		• จัดทำคู่มืออนุกรมวิธานท้องถิ่น	วท. (อพวช.) มท.(อปท.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๕
		• จัดทำคู่มือแนะนำแมลงที่พบในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
	๔.๑.๑.๕ ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และอนุกรมวิธาน	• จัดทำ Fauna of Thailand (เน้นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) - Coral of Thailand - Flora of Thailand	ทส.(ทช.) วท.(อพวช.) สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	- ๔.๐๐
		• จัดทำทะเบียนรายการชื่อชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตในประเทศไทย (Checklist)	ทส. (สผ.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• ดำเนินแผนงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่กลุ่มป่าภูเขียว-น้ำหนาว	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๖๐.๐๐
		• โครงการศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาสำคัญ (Hot Issues) ที่เกี่ยวกับการคุกคามชนิดพันธุ์ที่สำคัญในระบบนิเวศต่างๆ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานในระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง พื้นที่อ่อนไหว และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.) สถาบันการศึกษา		
		-อนุกรมวิธานไส้เดือนทะเล	ทส. (ทช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		-อนุกรมวิธานไลเคน	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๐
		-อนุกรมวิธานของกลุ่มสัตว์เจาะไช (borer) ในระบบนิเวศแนวปะการัง	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		-อนุกรมวิธานของโคพิพอดในระบบนิเวศชายฝั่งทะเล	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔.๐๐
		-อนุกรมวิธานพืชในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		- อนุกรมวิธานของไบรโอไฟต์และเฟิร์นบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		- อนุกรมวิธานของไบรโอไฟต์บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• ศึกษาและทบทวนอนุกรมวิธานพืชวงศ์บัวในประเทศไทย	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๐.๒๕
		• ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานในระบบนิเวศที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ได้แก่ ระบบนิเวศภูเขา ระบบนิเวศเกาะ	ทส. (สผ. อส. ทช.) วท. (อพวช.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
		• ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ในพื้นที่คุ้มครองทั่วประเทศ	ทส. (อส.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ส่งเสริมการศึกษาเบื้องต้นด้านซิสเท็มมาติกส์ในกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่สำคัญ	วท. (อพวช.) สถาบันการศึกษา		
		- ซิสเท็มมาติกส์ของมอสส์ (moss) ในประเทศไทย	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		- ซิสเท็มมาติกส์ของลิเวอร์เวิร์ต (liverwort) และฮอร์นเวิร์ต (hornwort) ในประเทศไทย	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• ส่งเสริมการวิจัยด้านอนุกรมวิธานระดับจังหวัด	สถาบันการศึกษา มท. (กรมการปกครอง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	-
	๔.๑.๑.๖ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	• ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อระบบนิเวศแนวปะการังและหญ้าทะเล และมาตรการในการฟื้นฟูแนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเลที่เสื่อมโทรม	ทส. (ทช.) สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• ศึกษาและจำแนกพื้นที่อ่อนไหวและระบบนิเวศสำคัญที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกำหนดแผนปฏิบัติการคุ้มครองและฟื้นฟู	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่าจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเตรียมมาตรการในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการจัดการระบบนิเวศและสัตว์ป่าในอนาคต	ทส. (อส.)	๒๕๕๙	๑๕.๐๐
		• การวิจัยคาร์บอนในสวนป่าของประเทศไทยเพื่อแก้ไขภาวะโลกร้อน	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๕๐
		• สำรวจชนิดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ปศุสัตว์ที่มีความทนทานต่อสภาวะความแห้งแล้ง ความร้อนและน้ำท่วมขัง และคัดเลือกและเพาะเลี้ยงพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์ปศุสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย	กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อระบบนิเวศเกษตร	สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๐.๐๐
		• ศึกษาโรคพืชและแมลงศัตรูพืชที่อุบัติใหม่จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (สผ.) กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๘.๐๐
		• การใช้ประโยชน์ไม้วงศ์อบเชยในภาวะโลกร้อน	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๕๖
		• ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการจัดการเมล็ดพันธุ์ไม้ป่า	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๒๖
		• การกักเก็บคาร์บอนของไผ่เศรษฐกิจบางชนิด	ทส. (ปม.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๓๔
		• แผนปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศภาคปศุสัตว์	กษ. (กรมปศุสัตว์)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๓๓
	๔.๑.๑.๗ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีขั้นสูงและเทคโนโลยีพื้นบ้าน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• สำรวจและรวบรวมข้อมูลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ใช้อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๙	๓.๐๐
		• วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของเทคโนโลยีพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมให้ใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศน์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่	กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ประเมินความต้องการการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านความหลากหลายทางชีวภาพจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำกรอบการดำเนินงานเพื่อเอื้ออำนวยการถ่ายทอดเทคโนโลยี ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
๔.๑.๒ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล	๔.๑.๒.๑ ศึกษา สำรวจ รวบรวมและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่คุ้มครอง และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศ (Thailand's Red Data) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ	• ศึกษา สำรวจ และปรับปรุงสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทย (Thailand's red data)	ทส. (สผ. อส. ทช.) วท. (อพวช.) กษ. (กรมประมง กรมวิชาการเกษตร)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๓.๐๐
		• จัดทำทะเบียนรายการสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามในประเทศไทยกลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘	๕.๐๐
	๔.๑.๒.๒ จัดทำคลังข้อมูล (web portal) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และทะเบียนรายการทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากลที่สามารถใช้ในการอ้างอิงและแสดงถึงแหล่งที่มาได้เพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ	• สร้างและเผยแพร่คลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบายระดับชาติในเรื่อง pollinator, ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และชนิดพันธุ์อพยพ	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างหน่วยงานภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ	วท. (สวทช. อพวช. วว.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• จัดทำฐานข้อมูลจุลินทรีย์	สถาบันการศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๔๕

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• การพัฒนาปรับปรุงระบบฐานข้อมูลตามแบบ Darwin Core (Thai) เพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศ	ทส. (สพภ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๔๒.๕๐
	๔.๑.๒.๓ ปรับปรุงและพัฒนาระบบและกลไกเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clearing House Mechanism) และองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ฐานข้อมูลสถานภาพขอบเขต แนวกันชน และแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงนโยบาย	• ขยายการดำเนินกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพสู่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานในภูมิภาคและจังหวัดและเชื่อมโยงเครือข่ายและกลไกฯ	ทส. (สผ. สป.ทส.) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑๐.๐๐
		• ธำรงรักษาเครือข่ายกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มีความยั่งยืนเพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศและสนับสนุนการติดตามการดำเนินงานภายใต้นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๕.๐๐
		• จัดตั้งกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ (ABS-CH) ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กฎเกณฑ์ งานวิจัยเรื่องการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์	ทส. (สผ. ทช. อส. ปม.) กษ. (กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๕๐
		• จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำและฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๐๐
		• สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก	กษ. (กรมพัฒนาที่ดิน)	๒๕๕๖-๒๕๕๙	๑๐.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• สนับสนุนหน่วยงาน สถาบันการศึกษาเผยแพร่ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานผ่านกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร -อนุกรมวิธานไลเคน -อนุกรมวิธานเฟิร์น -อนุกรมวิธานไบรโอไฟท์	กษ. (กรมวิชาการเกษตร) สถาบันการศึกษา	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๗๕
		• เผยแพร่ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น	ทส. (สผ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐
		• โครงการถ่ายทอดความรู้ด้านพืชเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพรรณพืชให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (หลักสูตรนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น หลักสูตรเชิงปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพด้านอนุกรมวิธานพืชเบื้องต้นและชั้นสูง การวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ การถ่ายภาพทางพฤกษศาสตร์ หลักสูตรการอบรมให้ความรู้ทางพืชและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรค่ายเยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดบรรยายทางวิชาการ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๗.๒๒
		• จัดการภาพถ่ายและข้อมูลแมลงตัวอย่าง: ถ่ายภาพและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อจัดการภาพและข้อมูลแมลงในพิพิธภัณฑ์	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐
		• แปลงข้อมูลและตัวอย่างแมลงของ Roger Beeveer ให้เป็นระบบดิจิทอล: ถ่ายภาพและจัดการข้อมูลแมลงตัวอย่าง	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๐.๘๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ (ล้านบาท)
		• แปลงหนังสือรายชื่อแมลงและไรในประเทศไทยให้เป็นระบบดิจิทอล	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	๐.๔๐
		• แปลงคู่มือการจัดทำป้ายสื่อความหมายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เป็นระบบดิจิทอล	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๙	๐.๔๐

๔.๒ แผนปฏิบัติการสงวนรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด จำนวนฐานข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
๔.๒.๑ ส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ ถ่ายทอด และพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง	๔.๒.๑.๑ จัดทำข้อมูล/ทะเบียนแห่งชาติของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	• ศึกษา รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่ชุมชนใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น	ทส. (สผ. ปม. ทช.) กษ. (กรมส่งเสริมการเกษตร) วธ. ชุมชนท้องถิ่น สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๙.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
		• รวบรวมข้อมูลพืชที่ใช้ประโยชน์ในวัฒนธรรมประเพณีเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานสำหรับพืชที่มีการใช้ประโยชน์มากและพืชที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วและมีแนวโน้มสูญพันธุ์จากการไม่ได้ใช้ประโยชน์	ทส. (สผ.) สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
		• โครงการพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือตอนบน	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘	๑.๑๐
		• โครงการพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวชองในภาคตะวันออกของประเทศไทย	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๕๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
		• โครงการศึกษาศักยภาพของพืชอาหารพื้นเมืองเพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๗	๑.๕๐
		• โครงการศึกษาสารเคมีในพืชสมุนไพรกลิ่นหอม	ทส. (อสพ.)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๑.๒๐
	๔.๒.๑.๒ สนับสนุนการจัดทำข้อมูลและประยุกต์ใช้กลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น การประดิษฐ์คิดค้นใหม่และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	• วิเคราะห์และจำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน การประดิษฐ์คิดค้นใหม่ และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พร้อมจัดทำมาตรการเชิงนโยบายการบริหารจัดการ แนวทางปฏิบัติและคู่มือการดำเนินงานเพื่อเป็นกรณีตัวอย่างที่สามารถถ่ายทอดไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับชุมชน ประเทศ และระหว่างประเทศ	ทส. (สผ. ปม.) วธ. สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒.๐๐ งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
		• ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนระหว่างชุมชน และประเทศเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในทางปฏิบัติ	ทส. กษ. พณ. วธ. สธ. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	๒๕๕๘-๒๕๕๙ ๒๕๕๘-๒๕๕๙	- งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
	๔.๒.๑.๓ ส่งเสริมการดำรงรักษาระบบนิเวศที่ชุมชนที่ใช้ความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณี จัดการและดูแลมาเป็นเวลานานอย่างยั่งยืน	• สำรวจจัดทำ Inventory ระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับซาโตยามา (Satoyama) และศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้อง	ทส. (สผ.) กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร	๒๕๕๘	๓.๐๐
		• จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการเพื่อดูแลคุ้มครองระบบนิเวศที่คล้ายคลึงกับซาโตยามา	ทส. (สผ.) ชุมชนท้องถิ่น	๒๕๕๘	๑.๐๐

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา (ปี)	งบประมาณ(ล้านบาท)
	๔.๒.๑.๔ ส่งเสริมและรักษาการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	• ดำรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน -โครงการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ -โครงการสนับสนุนการสำรวจและศึกษาสมุนไพรในพื้นที่ถิ่นกำเนิด -โครงการความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ คุ้มครอง ส่งเสริมและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)	๒๕๕๘-๒๕๕๙	งบกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

คำย่อ

กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
กค.	กระทรวงการคลัง
กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กห.	กระทรวงกลาโหม
คค.	กระทรวงคมนาคม
คพ.	กรมควบคุมมลพิษ
ทช.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ทน.	กรมทรัพยากรน้ำ
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทสจ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
ปม.	กรมป่าไม้
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
มกอช.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าและเกษตรและอาหารแห่งชาติ
มท.	กระทรวงมหาดไทย
วช.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
วท.	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
วว.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ศช.	ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สกว.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สกอ.	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
สงป.	สำนักงบประมาณ
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สป.ทส.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สป.กษ.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สพภ.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

สวทช.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
สวทน.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สสภ.	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
สสวท.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อพวช.	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ
อย.	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
อส.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
อสพ.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
อสส.	องค์การสวนสัตว์
ออป.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้